

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

MATEMATİK VE FEN BİLİMLERİ EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
İLKÖĞRETİM MATEMATİK ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

SURİYELİ ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN GEOMETRİ
ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR:
HATAY İLİ ÖRNEĞİ

ERKAN HİŞMİOĞULLARI

İzmir
2021

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MATEMATİK VE FEN BİLİMLERİ EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
İLKÖĞRETİM MATEMATİK ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

SURİYELİ ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN GEOMETRİ
ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR:
HATAY İLİ ÖRNEĞİ

ERKAN HİŞMİOĞULLARI

DANIŞMAN
PROF. DR. SÜHA YILMAZ

İzmir
2021

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Suriyeli Ortaokul Öğrencilerinin Geometri Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlar: Hatay İli Örneği” adlı çalışmanın içerdiği fikri izinsiz başka bir yerden almadığımı; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunurru olmak üzere tüm aşamalarında ve bölümlerinin yazımında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada kullanılan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yaptığımı ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi, ayrıca bu çalışmanın Dokuz Eylül Üniversitesi tarafından kullanılan bilimsel intihal tespit programıyla tarandığını ve *intihal içermediğini* beyan ederim. Herhangi bir zamanda aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonuca razı olduğumu bildiririm.

28/06/2021

Erkan Hişmioğulları

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS/DOKTORA TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

Tarih:28/06/2021

Tez Başlığı:

SURİYELİ ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN GEOMETRİ ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR:
HATAY İLİ ÖRNEĞİ

Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam **83**... sayfalık kısmına ilişkin, **28.06.2021** tarihinde **tez danışmanım tarafından** Dokuz Eylül Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı'nın sağladığı İntihal Tespit Programından (Turnitin-Tez İntihal Analiz Programı) aşağıda belirtilen **filtreleme tiplerinden biri** (uygun olanı işaretleyiniz) uygulanarak alınmış olan orijinallık raporuna göre, tezimin **benzerlik oranı % 17** dir.

- <http://www.kutuphane.deu.edu.tr/tr/turnitin-tez-intihal-analiz-programi/> adresindeki Tez İntihal Analiz

Programı Kullanım Kılavuzunu okudum ☒

Filtreleme Tipi 1(Maksimum %15) ☐

Filtreleme Tipi 2(Maksimum %30) ☒

☐ Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç, ☐ Kaynakça hariç, ☐ Alıntılar dâhil, ☐ Altı (6) kelimeden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç.	☒ Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç, ☒ Kaynakça dâhil, ☒ Alıntılar: dâhil.
EK 1- İntihal Tespit Programı Raporu İLK SAYFA Çıktısı. X	
EK 2- İntihal Tespit Programı Raporu (Tümü) Cd İçinde. X	

Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallık Raporu Uygulama Esasları'nı inceledim ve yukarıda belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Adı Soyadı : ERKAN HIŞMİOĞULLARI
Öğrenci No :2018950195
Anabilim Dalı :MATEMATİK VE FEN BİLİMLERİ EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
Programı :İLKÖĞRETİM MATEMATİK ÖĞRETMENLİĞİ YÜKSEK LİSANS
Statüsü : Yüksek Lisans X Doktora ☐

ÖĞRENCİ

DANIŞMAN

ERKAN HIŞMİOĞULLARI

PROF. DR. SÜHA YILMAZ

28/06/2021

28/06/2021

Açıklamalar

- 1: Bu formu teslim etmeden önce sizden istenen bilgileri uygun ku:ucuğu (□) işaretleyerek doldurunuz.
Kullanıcı şifre vb. konusunda sorun yaşanması durumunda Üniversitemiz Merkez Kütüphanesinde bulunan Turnitin yetkilisine (Ali Taş Tel: +90 (232) 3018026 veya ali.tas@deu.edu.tr) başvurunuz.
- 2: Yüksek Lisans/Doktora Tez Çalışması Orijinallık Raporu" formu tezin ciltlenmiş ve elektronik nüshalarının içerisinde ekler kısmında yer alır.
- 3: Tez savunmasında düzeltme alınması durumunda bu form güncellenerek yeniden hazırlanır.
- 4: Turnitin-Tez İntihal Analiz Programına yükleme yapılırken Dosya Başlığı (document title) olarak **tez başlığının tamamı**, Yazar Adı (author's first name) olarak **öğrencinin adı**, Yazar Soyadı (author's last name) olarak **öğrencinin soyadı** bilgisini yazınız.

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimine başladığım ilk andan itibaren derslerde olan katkısı için, araştırmalarımda detaylı bir şekilde yaptığı rehberliği için, sadece danışmanım olmayıp her konuda verdiği destekleri için, hem akademik kimliğini hem de kişiliğini örnek aldığım değerli danışmanım **Prof. Dr. Süha Yılmaz**'a sonsuz teşekkür ederim.

Yüksek lisans eğitimine başlamam konusunda beni cesaretlendiren ve destekleyen; derin zekası, analitik yorumları ve eşsiz sunumlarını örnek aldığım değerli ağabeyim ve hocam **Doç. Dr. Burak Karabey**' e teşekkür ederim.

Lisans eğitiminde derslerini dinleyip üslubundan, ışığından faydalanma fırsatı bulduğum, özverili çalışmanın öğrenciler için ne anlama geldiğini kendisinden öğrendiğim, farklı bir üniversitede olmasına rağmen tezimle ilgili birçok konuda yardımlarını benden esirgemeyen değerli hocam **Doç. Dr. Fadime Ulusoy**'a teşekkür ederim.

Yüksek lisans eğitiminde Türkiye'nin en saygın üniversitelerinden biri olan Dokuz Eylül Üniversitesi'nin Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nün **akademisyen hocaları** ve tüm **idari personeline** teşekkür ederim.

Tüm öğrenim hayatım boyunca maddi ve manevi anlamda yanımda olan ve her tür fedakarlıkla bana destek olan **canım aileme** sonsuz teşekkür ederim.

Son olarak yaşamımın ve çalışmalarımın her noktasında yanımda olan, yaptığı değerli katkıları ve desteğiyle beni yalnız bırakmayan, hayat arkadaşım canım eşim **Ceylan Özen Hişmioğulları**'na en derin sevgilerimle teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	ii
TABLOLAR LİSTESİ.....	v
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	vi
ÖZET.....	viii
ABSTRACT	ix
BÖLÜM I	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu.....	2
1.2. Amaç ve Önem	3
1.3. Problem Cümlesi / Alt Problem Cümleleri.....	3
1.4. Sınırlılıklar	3
1.5. Tanımlar	4
BÖLÜM II	5
KURAMSAL ÇERÇEVE / KAVRAMSAL ÇERÇEVE / İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	5
2.1. Göç	5
2.2. Türkiye’deki Suriyeli Mülteciler	5
2.3. Geçici Korumamız Altındaki Suriyeliler	5
2.4. Türkiye’deki Suriyeli Mültecilerle İlgili Sayısal Veriler	6
2.5. Matematik Öğretimi	10
2.6. Geometri Öğretimi.....	10
2.7. Matematik Öğretim Programı.....	11
2.7.1. Matematik Dersi Öğretim Programının Genel Amaçları	11
2.7.2. Ortaokul Matematik Dersi	12
2.7.3. Sayılar ve İşlemler	12
2.7.4. Cebir	13

2.7.5. Geometri ve Ölçme.....	14
2.7.6. Veri işleme.....	15
2.7.7. Olasılık	16
2.8. Van Hiele Kuramı	17
2.8.1. Geometrik Düşünme Düzeylerinin Özellikleri:.....	20
2.9. İlgili Araştırmalar	21
BÖLÜM III.....	27
YÖNTEM.....	27
3.1. Araştırmanın Modeli	27
3.2. Evren / Örneklem / Çalışma Grubu / Katılımcılar	27
3.3. Veri Toplama Süreci ve Araçları.....	31
3.4. Tasarım, Geliştirme, Uygulama Süreci.....	31
3.5. Verilerin Analizi	32
3.6. Araştırmanın Geçerliği ve Güvenirliği.....	32
3.7. Araştırmacının Rolü	32
BÖLÜM IV	34
BULGULAR.....	34
4.1. Öğretmenlerin Ders Anlatımı Sırasında Karşılaştıkları Sorunları Belirlemeye Yönelik Bulgular	34
4.2. Öğretmenlerin Ders Anlatımı Sırasında Kullandıkları Materyallerin Önemine İlişkin Bulgular	40
4.3. Suriyeli Öğrencilerin Olduğu Okullarda Mevzuat Ve Aile İşbirliği Konusunda Öğretmenlerin Görüşlerine İlişkin Bulgular	43
4.4. Öğretmenlerin Ve Öğrencilerin Hazırlık Süreçlerine İlişkin Bulgular	44
BÖLÜM V.....	47
TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	47
5.1. Tartışma ve Sonuç.....	47
5.1.1. Öğretmenlerin Ders Anlatımı Sırasında Karşılaştıkları Sorunları Belirlemeye Yönelik Sonuçlar	47

5.1.2. Öğretmenlerin Ders Anlatımı Sırasında Kullandıkları Materyallerin Önemine İlişkin Sonuçlar.....	49
5.1.3. Suriyeli Öğrencilerin Olduğu Okullarda Mevzuat Ve Aile İşbirliği Konusunda Öğretmenlerin Görüşlerine İlişkin Sonuçlar	50
5.1.4. Öğretmenlerin Ve Öğrencilerin Hazırlık Süreçlerine İlişkin Sonuçlar	51
5.2. Öneriler	53
KAYNAKÇA	54
EKLER.....	57
EK 1. ÖĞRENCİNİN AKADEMİK ÖZGEÇMİŞİ	57
EK 2. Uygulama İzinleri.....	58
EK 3. Görüşme Formu	59

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Geçici Koruma Kapsamındaki Suriyelilerin Geçici Barınma Merkezlerine Göre Dağılımı	8
Tablo 2. Geçici Koruma Kapsamında Bulunan Suriyelilerin Yaş ve Cinsiyet Dağılımı	9

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Yıllara Göre Geçici Koruma Kapsamındaki	6
Şekil 2. Geçici Koruma Kapsamında Bulunan Suriyelilerin İlk 10 İle Göre Dağılımı	7
Şekil 3. Geçici Barınma Merkezleri İçinde ve Dışında Kalan Suriyeliler	7
Şekil 4. Suriyeli Öğrencilerin Dersine Giren Öğretmenlerin Cinsiyet Dağılımı	27
Şekil 5. Suriyeli Öğrencilerin Dersine Giren Öğretmenlerin Meslekteki Kıdem Dağılımı.....	28
Şekil 6. Suriyeli Öğrencilerin Dersine Giren Öğretmenlerin Girdikleri Sınıf Düzeyleri Dağılımı	28
Şekil 7. Suriyeli Öğrencilerin Dersine Giren Öğretmenlerin Girdikleri Sınıflarda Öğrenci Sayısı Dağılımı	29
Şekil 8. Suriyeli Öğrencilerin Dersine Giren Öğretmenlerin Hazırlık Eğitimi Alma Durumunu Gösteren Dağılım	29
Şekil 9. Suriyeli Öğrencilerin Dersine Giren Öğretmenlerin Türkçe Dışında Bir Dil Bilip Bilmediklerini Gösteren Dağılım.....	30
Şekil 10. Suriyeli Öğrencilerin Dersine Giren Öğretmenlerin Girdikleri Sınıflarda Öğretimde Başka Bir Dilden Yaralanma Durumunu Gösteren Dağılım.....	30
Şekil 11. Suriyeli Öğrencilerin Dersine Giren Öğretmenlerin Öğretimde Kullandıkları Materyallerin Dağılımı.....	40
Şekil 12. Suriyeli Öğrencilerin Dersine Giren Öğretmenlerin Öğretimde Kullandıkları Materyallerin Yabancı Dildeki Karşılığının Bilinme Durumunu Gösteren Dağılım	41
Şekil 13. Suriyeli Öğrencilerin Dersine Giren Öğretmenlerin Sınıflarındaki Akıllı Tahta Durumunu Gösteren Dağılım.....	42

Şekil 14. Suriyeli Öğrencilerin Dersine Giren Öğretmenlerin Sınıflarındaki Öğrencilerin Derse Devam Durumunu Gösteren Dağılım	43
Şekil 15. Öğretmenlerin Suriyeli Öğrencilerin Aileleri İle İletişim Kurma Yöntemini Gösteren Dağılım.....	44
Şekil 16. Suriyeli Öğrencilerin Dersine Giren Öğretmenlerin Hazırlık Eğitimi Almalarının Gerekliliği İle İlgili Görüşlerini Gösteren Dağılım	45
Şekil 17. Suriyeli Öğrencilerin Hazırlık Eğitimi Almalarının Gerekliliği İle İlgili Öğretmen Görüşlerini Gösteren Dağılım	46

ÖZET

SURİYELİ ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN GEOMETRİ ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR: HATAY İLİ ÖRNEĞİ

Bu çalışmanın temel amacı, Suriyeli ortaokul öğrencilerinin geometri öğretiminde karşılaştıkları sorunları Suriyeli öğrencilerin dersine giren öğretmenlerin görüşlerine başvurarak belirlemek, incelemek ve çözüm önerileri sunmaktır. Araştırmanın çalışma grubunu 2020-2021 eğitim-öğretim yılında Hatay ilinde yer alan resmi ve devlet ortaokullarında görev yapan ve Suriyeli öğrencilerin dersine giren 32 öğretmen oluşturmaktadır. Bu çalışma nitel bir araştırma olup bu çalışmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanıp uzman görüşüne sunulan “Suriyeli Ortaokul Öğrencilerine Geometri Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlara Yönelik Öğretmen Görüşme Formu” isimli yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yapılandırılmış görüşme formundan elde edilen veriler, içerik analizi yöntemi ile değerlendirilmiştir. 2011 yılından beri yoğun bir şekilde göç alan ve geçici koruma kapsamında kendilerine birçok alanda yardım eli uzatılan Suriyeli sığınmacılar günümüzde ülkemizin neredeyse 81 iline dağılmış olsalar da yoğun olarak Hatay ilinde yaşıyor olmaları bu ilimizde eğitim öğretim alanında karşılaşılan sorunları belirleyebilmek açısından araştırmayı önemli hale getirmiştir. Araştırmada öğrencilerin ders süreci, materyal kullanımı, mevzuat ve aile işbirliği süreci ve eğitim öncesi hazırlık süreçleri ayrı ayrı ele alınmış olup öğretmenlere uygulanan görüşme formundan elde edilen bulgular ışığında bir takım değerlendirmeler yapılmıştır. Suriyeli öğrencilerin; eğitim öğretim ortamlarında özellikle dil ve iletişim problemleri yaşadıkları, geometri dersinde öğretimlerinin materyal kullanımı ile desteklenmesinin önemli olduğu, okul aile işbirliği konusunda ailelerin çocuklarını yeterince destekleyemedikleri ve Suriyeli öğrencilerin okula başlamadan önce bir hazırlık eğitimi almalarının gerekliliği bulgularına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Suriyeli mülteci/sığınmacı öğrenciler, geometri öğretimi, eğitim sorunları.

ABSTRACT

THE PROBLEMS OF SYRIAN SECONDARY SCHOOL STUDENTS IN GEOMETRY TEACHING: THE CASE OF HATAY PROVINCE

The main purpose of this study is to identify, examine, and offer solutions to the problems Syrian secondary school students encounter in geometry teaching by consulting the teachers who lecture Syrian students. The study group of the research consists of 32 teachers who work in private and state secondary schools in the province of Hatay in the 2020/2021 academic year and lecture Syrian students. This study is a qualitative research and descriptive survey model was used in this study. As a data collection tool, a structured interview form named “Teacher Interview Form Regarding Problems Encountered in Teaching Geometry to Syrian Secondary School Students” prepared by the researcher and presented to expert opinion was used in this study. The data obtained from the structured interview form were evaluated using the content analysis method. Having been migrating intensively since 2011 and having been helped in many areas within the scope of temporary protection, the Syrian refugees, today, are densely populated in Hatay although distributed to almost 81 cities of our country, which make this study important in terms of identifying the issues encountered in the field of education in Hatay. In the study, the students' lesson process material usage, the process of legislation and the family collaboration, and the process of pre-education preparation are discussed separately, and a set of evaluations are carried out in consideration of the findings obtained from the interview forms applied to the teachers. The results of this study show that the syrian students have especially language and communication problems in the educational environments; that it is important to support their geometry teaching with the use of materials; that the families are unable to adequately support their children in respect of school-family cooperation; and that it is essential for the syrian students to receive preparatory education before starting the school.

Keywords: Syrian refugee/Asylum seeker students, Geometry teaching, Educational problems.

BÖLÜM I

GİRİŞ

Türkiye, 2011 den bu yana Suriye’ de başlayan iç savaş nedeniyle ülkelerini terk edip göç etmek zorunda kalan Suriye vatandaşlarını misafir etmiştir. Türkiye, insani krizin yaşandığı ve sahip oldukları önemli değerlerini ülkelerinde bırakıp gelen Suriyelilere geçici koruma kapsamında yardım elini uzatmıştır. Suriye’deki insan hakları ihlallerinin artması ve iç karışıklığın savaş boyutuna gelmesiyle birlikte milyonlarca Suriye vatandaşı akın akın Türk topraklarına giriş yapmıştır. Türkiye Cumhuriyeti bu insanlar için açık kapı politikası izlemiş ve gerekli kontroller yapılarak her gelen sığınmacının girişine izin vermiştir. Yaşanan bu krizin ve yoğun göçün sonucunda Türkiye’de 10 şehirde toplam 26 geçici barınma merkezi kurulmuştur. Geçen uzun sürece rağmen Suriye’de barışın sağlanamaması üzerine Suriyelilerin ülkemizde kalma süreleri uzamıştır. Bu durum ülkemize göç eden Suriyeliler için sosyal uyum sürecinin ve eğitim, sağlık, barınma gibi birçok alanda yeni düzenlemeler yapılmasını gerekli kılmıştır. Bu gereklilik sonucunda Suriyelilerin geçici barınma merkezleri dışında da yaşamlarını devam etmeleri için gerekli yardımlar sağlanmıştır. Günümüzde 5 ilde toplam 7 geçici barınma merkezinde toplam 59.877 Suriyeli barındırılmaktadır. Geçici barınma merkezleri dışında toplam 3.559.041 Suriyeli de ülkemizin 81 iline dağılmış halde geçici koruma kapsamında yaşamaktadır.

Geçici koruma merkezlerinde okul öncesi de olmak üzere, okul çağındaki tüm çocuklar için eğitim hizmetleri olanakları vardır. Ayrıca Suriyelilere sağlanan sağlık hizmetleri de Türk vatandaşlara sağlanan standartlardadır. Geçici barınma merkezlerinde Suriyeliler için ibadethane ve ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri marketler bulunmaktadır. Geçici koruma kapsamındaki Suriyeliler için yetenekleri doğrultusunda eğitimler verilip topluma kazandırılmalarını sağlayacak faaliyetler de sağlanmaktadır (GİGM, 2021).

1.1. Problem Durumu

Yaşadıkları toprakları alışlagelmiş tüm düzenleri ile terk edip gelen Suriyeliler zorunlu nedenlerle yerini değiştiren her insan gibi sosyal, ekonomik, psikolojik vb. sorunlar yaşayabilmektedirler. Bu araştırmada Suriyeli çocukların okullarda öğrenme süreçleriyle ilgili yaşadıkları sorunlara değinilmiştir. Suriyeli çocuklara Türk toplumunun kültürü ve dilinin öğretilmesi amacıyla Suriyeli Çocukların Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonun Desteklenmesi Projesi (PİCTES) başlatılmış ve bu proje 2 yıl kadar sürmüştür. Türkiye’de yaşayan ve okul çağındaki Suriyeli çocukların eğitim-öğretim faaliyetlerinin desteklenmesi, Türkçe dil eğitimi, kendi anadillerinde eğitim, eksik öğrenmelere sahip öğrenciler için telafi eğitimi gibi amaçlar bu proje kapsamındadır. Ayrıca öğrencilere kırtasiyeden, eğitim öğretim materyallerine kadar, ulaşımdan giyim yardımına kadar birçok destek bu proje sayesinde verilmekteydi. En önemlisi de bu proje ile öğrencilere okul ortamında rehberlik hizmeti de sağlanmaktadır. 2 yıl ile sınırlı bu projeden sonra Suriyeli öğrenciler Türk eğitim sistemine uygun olarak Türkiye’deki devlet okullarına ve özel okullara belli kriterlere göre yerleştirilmiştir. Suriyeli öğrenciler ikamet ettikleri yerleşim yerlerine bağlı olan Türk okullarında bulundukları yaşa, sınıf düzeyine ve önceki öğrenmelerine bağlı olarak Türk öğrencilerle karma bir şekilde eğitim-öğretimlerine devam etmektedirler. Fakat gerek ekonomik şartlarından gerekse yer değiştirmelerine neden olacak farklı durumlarından dolayı düzenli ve sistemli geçişleri olmadığından okul ortamlarında birçok sorun yaşamaktadırlar. Bu sorunların başında dil, iletişim ve uyum sorunları gelmektedir. Okullardaki eğitim-öğretim faaliyetlerinin Suriyeli öğrenciler açısından nitelikli gerçekleşmesine engel olan dil sorunu birçok derste öğrenmeleri farklı açılardan engellemektedir. Özellikle matematik ve geometri eğitiminde dili çok iyi bilme ve kullanma yetisinin gerekliliğinin yanında matematik ve geometri öğrenmenin muhakemeye dayalı bir öğrenme olması hem öğretmenleri hem de öğrencileri birçok konuda zorlamaktadır.

1.2.Amaç ve Önem

Bu araştırmanın amacı, Türkiye’deki resmi devlet okullarında eğitim ve öğretime devam eden Suriyeli ortaokul öğrencilerinin geometri öğreniminde karşılaştıkları sorunları öğretmen görüşleri açısından ele almaktır.

Her ne sebeple olursa olsun yaşadıkları toprakları tüm maneviyatıyla terk etmek zorunda kalan ailelerin çocukları göç ettikleri topraklarda uyum sorunları yaşamaktadırlar. Bilhassa çocukların ikinci aile ortamı olarak gördükleri okullarında sorun yaşamaları onlarda geleceğe dair telafisi olmayan kalıcı sorunlar oluşturmaktadır. Bu araştırma Suriyeli çocukların eğitim öğretim açısından birçok proje ve mali desteğe rağmen yaşadıkları sorunları öğretmen görüşleri açısından incelemek ve tespit edilebilecek bulgularla çözüm önerileri geliştirmek açısından önemli bulunmaktadır.

1.3. Problem Cümlesi / Alt Problem Cümleleri

Araştırmanın problem cümlesini “Suriyeli ortaokul öğrencilerinin geometri öğretiminde karşılaştıkları sorunların belirlenmesine yönelik öğretmen görüşleri nelerdir?” cümlesi oluşturmaktadır.

Araştırmanın alt problemleri:

- i. Öğretmenlerin ders sürecinde Suriyeli öğrencilere geometri öğretirken karşılaştıkları sorunlar nelerdir?
- ii. Öğretmenlerin Suriyeli öğrencilere geometri öğretiminde materyal kullanımının öğretime etkisine yönelik öğretmen görüşleri nelerdir?
- iii. Mevzuat ve aile işbirliğinin eğitim-öğretim süreci üzerindeki önemine yönelik öğretmen görüşleri nelerdir?
- iv. Öğretmen ve öğrencilerin eğitim-öğretime başlamadan önce herhangi bir hazırlık eğitimi almalarının öğretim üzerindeki önemine yönelik öğretmen görüşleri nelerdir?

1.4. Sınırlılıklar

Araştırma; her ilde Suriyeli öğrenciler olmasına rağmen sadece Hatay ilindeki resmi devlet okullarında eğitim ve öğretimlerine devam eden Suriyeli ortaokul öğrencilerinin dersine giren 32 öğretmenle yürütülmüştür. Özel okullarda veya başka eğitim-öğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin dersine giren öğretmenler ile başka illerde çalışan öğretmenler bu çalışmanın dışında tutulmuştur. Görüşme formunun uygulandığı öğretmenlerden formda eksik

soru bırakanlarla görüşme formunu doldurmaya gönüllü olmayan öğretmenlerin formları veri kaybı olarak değerlendirmeye alınmamıştır.

1.5. Tanımlar

Göç: Ekonomik, toplumsal, siyasi nedenlerle kişilerin veya toplulukların bir ülkeden başka bir ülkeye, bir yerleşim yerinden başka bir yerleşim yerine hareket etme eylemi, taşınma, hicret etme eylemidir (TDK, 2005).

Göçmen: Kendi yaşadığı topraklardan ayrılarak yerleşmek için başka topraklara giden kişi, aile ya da topluluktur (TDK, 2005).

Mülteci: Başka bir ülkeye ve yere sığınmış olan kimselere denir (TDK, 2005).

Sığınmacı: Yabancı bir ülkede iltica etmeden önce belirli bir süre kalan kimselere verilen isimdir (TDK, 2005).

Öğretim materyalleri: Öğrenme ve öğretme süreçleri içerisinde öğretmen ve öğrenciler tarafından dersin işlenişini etkili hale getirmek ve somut deneyimler kazandırmak için değişik ortamlarda kullanılan araç gereçlerdir.

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE / KAVRAMSAL ÇERÇEVE / İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Göç

Göç, insanların karşılaştıkları olumlu ya da olumsuz nedenlerle zorunlu ya da gönüllü olarak yaşadıkları topraklardan başka topraklara doğru hareket etme davranışdır. İnsanlar; daha rahat yaşam koşulları elde etmek için göç edebilirken bazı insanlar ise savaş, sürgün, doğal afet gibi zorunlu nedenlerden dolayı da göç edebilirler. Her yıl binlerce insan zorunlu nedenlerden dolayı göç etmek durumunda kalmaktadır. Ekici ve Tuncel (2015) göç kavramını; insanların kendilerince değer verdikleri varlıkların tümünü hissettikleri bağı zedelercesine terk etmeleri şeklinde tanımlamaktadır.

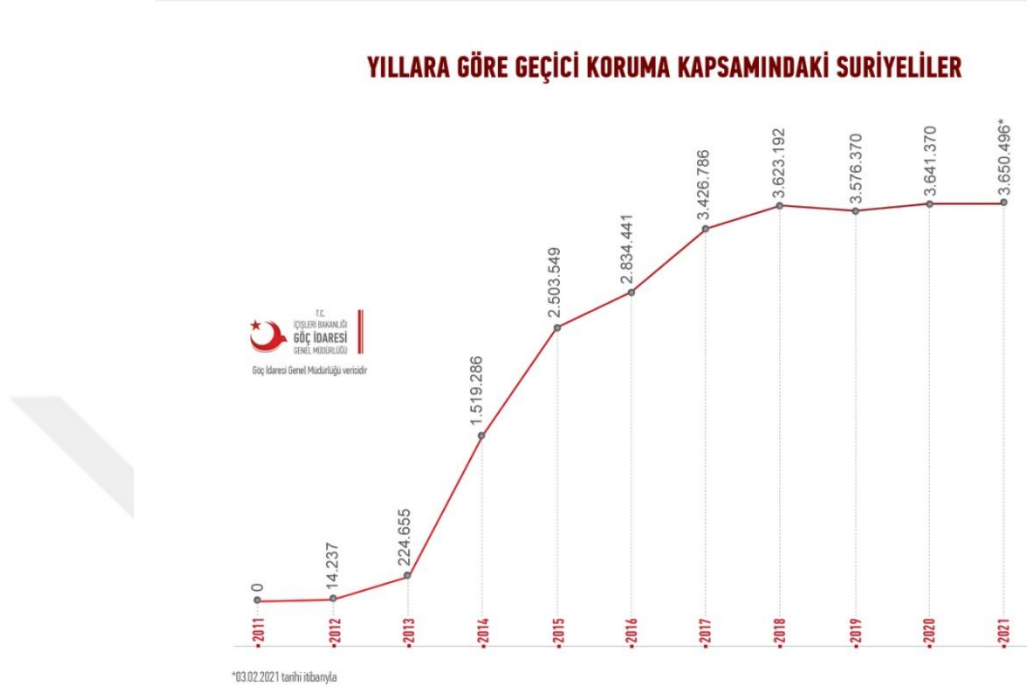
2.2. Türkiye’deki Suriyeli Mülteciler

2.3. Geçici Korumamız Altındaki Suriyeliler

2011 yılının Mart ayında Suriye’ deki iç karışıklıkların artmasından bu yana Suriye vatandaşları ülkemize uluslararası koruma bulmak maksadıyla gelmektedir. Türkiye Suriyelilere geçici koruma sağlamaktadır. Suriye ile tarihi değerler ve kültürel bağların yanı sıra sınır komşuluğu olan Türkiye, iç karışıklık ve savaştan kaçan milyonlarca Suriye vatandaşı için açık kapı politikası uygulamıştır.

Türkiye, Suriye’ de meydana gelen bu insanlık dramı ile başlayan göç dalgaları karşısında farklı şehirlerde birçok barınma merkezinde Suriyelileri ağırlamış ve Suriyelilere barış ve güven ortamı sağlamıştır. Türkiye Suriye sınırına yakın yerleşim yerlerinde artan çatışmalar günden güne sığınmacı Suriyeli sayısının artmasına neden olmuştur. Ülkemizde kalma süreleri artan ve ülkelerine dönemeyen Suriyeliler için ekonomik, sosyal, eğitim, sağlık gibi birçok alanda destekleyici çalışmalar yapılmıştır.

2.4. Türkiye’deki Suriyeli Mültecilerle İlgili Sayısal Veriler

Şekil 1. Yıllara Göre Geçici Koruma Kapsamındaki Suriyeliler [GİGM, 2021]

T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü (GİGM) 03.02.2021 tarihli verilerine göre 2011’de başlayıp günümüze kadar süregelen Suriyeli göç hareketlerine göre ülkemizde geçici koruma altındaki Suriyeli sayısı giderek artmış ve 3.650.496 sayısına ulaşmıştır.

Şekil 2. Geçici Koruma Kapsamında Bulunan Suriyelilerin İlk 10 İle Göre Dağılımı [GİGM, 2021]

GİGM aynı tarihli sayısal verilerde neredeyse ülkemizin 81 ilinde bulunan Suriyelilerin ilk 10 ile göre dağılımları şeklindeki gibidir. Araştırmanın örneklemini oluşturan Hatay ilinde de 434.460 sığınmacı sayısı hiç de azımsanmayacak kadar fazladır. 1.628.894 nüfuslu Hatay ilinin 26.67% sini Suriyeliler oluşturmaktadır.

Şekil 3. Geçici Barınma Merkezleri İçinde ve Dışında Kalan Suriyeliler [GİGM, 2021]

Tabloda görüldüğü üzere 3.650.496 Suriyelinin 58.481 i geçici barınma merkezlerinde kalırken 3.592.015 i geçici barınma merkezleri dışında kalmaktadır.

Tablo 1. Geçici Koruma Kapsamındaki Suriyelilerin Geçici Barınma Merkezlerine Göre Dağılımı [GİGM, 2021]

**GEÇİCİ KORUMA KAPSAMINDAKİ SURIYELİLERİN GEÇİCİ
BARINMA MERKEZLERİNE GÖRE DAĞILIMI
(5 İLDE 7 BARINMA MERKEZİ)**

İL	GBM ADI	GBM MEVCUDU	TOPLAM MEVCUT
ADANA (1)	Sarıçam	20.971	20.971
KİLİS (1)	Elbeyli	8.466	8.466
KAHRAMANMARAŞ (1)	Merkez	10.466	10.466
HATAY (3)	Altınözü	2.651	9.326
	Yayladağı	3.518	
	Apaydın	3.157	
OSMANİYE (1)	Cevdetiye	9.349	9.349
Toplam		58.481	
GEÇİCİ BARINMA MERKEZLERİ DIŞINDA BULUNAN SURIYELİ SAYISI		3.592.015	

*03.02.2021 itibarıyla

GİGM 03.02.2021 verileri ile geçici koruma kapsamındaki Suriyelilerin geçici barınma merkezlerine göre dağılımları tablosuna göre 5 ilde toplam 7 barınma merkezinin olduğu ve bunların 3 ünün Hatay’da yer aldığı görülmektedir. Hatay’ da yaşayan 434.460 Suriyelinin 9.326’sı barınma merkezlerinde yaşarken kayıtlara göre geri kalan 425.134 ünün ise barınma merkezleri dışında yaşadığı gözlemlenmiştir. Barınma merkezlerine eğitim, sağlık gibi hizmetler daha rahat ulaştırılabilirken dağınık şekilde Hatay’ın farklı ilçelerinde barınma merkezleri dışında yaşayan Suriyeliler için bu tür hizmetlere ulaşmaları daha az kontrollü yapılmaktadır. Bu durum beraberinde eğitim çağındaki çocuklar için bir takım sorunları da beraberinde getirmektedir.

Tablo 2. Geçici Koruma Kapsamında Bulunan Suriyelilerin Yaş Ve Cinsiyet Dağılımı [GİGM, 2021]

**GEÇİCİ KORUMA KAPSAMINDA BULUNAN SURIYELİLERİN
YAŞ VE CİNSİYET DAĞILIMI**

YAŞ	ERKEK	KADIN	TOPLAM
TOPLAM	1.963.593	1.686.903	3.650.496
0-4	257.286	240.146	497.432
5-9	287.976	270.489	558.465
10-14	216.415	203.304	419.719
15-18	136.578	117.005	253.583
19-24	280.419	211.325	491.744
25-29	218.857	158.805	377.662
30-34	165.027	119.778	284.805
35-39	123.845	96.992	220.837
40-44	84.632	73.772	158.404
45-49	57.353	56.065	113.418
50-54	45.514	44.371	89.885
55-59	34.610	34.672	69.282
60-64	22.826	23.562	46.388
65-69	14.874	15.688	30.562
70-74	8.791	9.678	18.469
75-79	4.325	5.358	9.683
80-84	2.366	3.161	5.527
85-89	1.128	1.665	2.793
90+	771	1.067	1.838

*03.02.2021 itibarıyla

GİGM' nin 03.02.2021 tarihli “Geçici Koruma Kapsamında Bulunan Suriyelilerin Yaş Ve Cinsiyet Dağılımı” tablosuna bakıldığında büyük çoğunluğun 0-18 yaş aralığında okuma çağında bulunan çocuklardan ve gençlerden oluştuğu görülmektedir.

2.5. Matematik Öğretimi

Matematik, kavram ve düşüncenin parçadan bütüne doğru yönelen algoritmik bir bakış açısıyla sayılar, geometrik şekiller, fonksiyonlar, kümeler vb. soyut varlıkların özelliklerini ve aralarında kurdukları bağları inceleyen bilimler grubuna verilen ortak bir isimdir (Altun,2016 s.12)

Matematik tarih boyunca toplumların ihtiyaçlarını karşılamada kullanılmış ve toplum bilim alanında geliştikçe bugünkü seviyesine gelmesini sağlamış bir bilim dalıdır (Er, 2019)

Okullarda öğretilen matematik dersi öğrencilere matematiğe değer vermeyi öğretebilmeli, matematiksel muhakeme etme, düşünme, matematiksel konuşma yeteneği kazandırmalı ve öğrencilere olaylara yaklaşırken iyi bir problem çözücü olarak yaklaşmayı öğretmelidir (Baki, 2015 s.310)

Matematik öğretiminin amacı genel olarak; insana günlük yaşamında gereken matematiksel bilgi ve becerileri kazandırmak, problem çözme, muhakeme etme ve karşılaştığı olaylara çözüm odaklı yaklaşım yeteneği kazandırmaktır (Altun,2016 s.15).

2.6. Geometri Öğretimi

Somut olarak hissedilen şekil ve kavramları sınıflamada, fonksiyonlarını gruplamada oluşan geometrik ifadelerin zamanla soyut çalışmalarla desteklenerek doğruluğu kanıtlanmış teorileri içine alan bilim dalına geometri denir (Zeybek, 2019). Geometri, içinde yaşanılan evreni fiziksel olarak konum, şekil ve yer açısından inceleme fırsatı verir (Berkant ve Çadırılı, 2019) Geometrinin somut kavramlarla ilgilenmesi ve matematik dersinin öğrenilmesini kolaylaştırması açısından çocuklara erken yaşlarda öğretilmesi uygun görülmektedir (Berkant ve Çadırılı 2019). Geometri alanında öğretim yapılırken öğrencilerin geometrik düşünme düzeyleri belirlenmeli ve öğretimin planlaması bu verilere dayalı olarak yapılmalıdır (Er, 2019) .

2.7. Matematik Öğretim Programı

2.7.1. Matematik Dersi Öğretim Programının Genel Amaçları

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda belirlenmiş Genel Amaçlar ve Temel İlkeler doğrultusunda Matematik Dersi Öğretim Programı'nın ulaşmaya çalıştığı genel amaçlar şu şekilde sıralanabilir:

Öğrenci;

- i. Matematiksel becerilerini geliştirip matematiği günlük hayatında etkin bir şekilde kullanabilecektir.
- ii. Matematikle ilgili kavram ve tanımlamaları anlayabilecek ve etkin bir şekilde kullanabilecektir.
- iii. Problem çözme sürecinde kolaylıkla muhakeme yapabilecek başkalarının muhakemeleri üzerine eleştirel bakış açısıyla yaklaşabilecektir.
- iv. Matematiksel akıl yürütme konusunda doğru bir dil kullanabilecek ve aktarım konusunda zorlanmayacaktır.
- v. İnsan ve kavramlar arasındaki ilişkiyi ve kavramların birbirleriyle ilişkisini matematiksel olarak ifade edebilecektir.
- vi. Kendi bilgi ve becerileri üzerine düşünebilecek ve düşünme yeteneğini üst düzeye çıkarmaya çalışacaktır.
- vii. Olası durumları tahmin etme ve zihinsel işlem yeteneği konusunda becerilerini geliştirebilecektir.
- viii. Araştırma yapma, bilgi üretme, araştırdığı ve ürettiği bilgiyi kullanabilme kabiliyetini geliştirebilecektir.
- ix. Matematiksel kavram ve modellemeleri farklı matematiksel nesnelerle ifade edebilecektir.
- x. Matematiksel işlem yapma ve problem çözme süreçlerinde kendi deneyimlerini geliştirerek problem çözmeye olumlu tutum ve davranışlar geliştirebilecektir.
- xi. Disiplinli çalışma ve özverili olma yeteneklerini geliştirebilecektir.
- xii. Matematiğin diğer disiplinlerle olan ilişkisini keşfedecek sanat ve estetik yönünden karşılaştırabilecektir.
- xiii. Matematiksel değer verme ve matematiği ortak kültür unsuru olarak görme davranışını geliştirerek değer algılarını tazeleyecektir.

2.7.2. Ortaokul Matematik Dersi

Ortaokullarda matematik dersi öğretim programı beş ana öğrenme alanından oluşmaktadır. Bu alanlar aşağıdaki gibidir (MEB, 2018, s. 12)

Sayılar ve İşlemler

Cebir

Geometri ve Ölçme

Veri işleme

Olasılık

2.7.3. Sayılar ve İşlemler

5. sınıf öğrencilerinden; doğal sayılar konusunda, sayıları okuyup yazabilmeleri ve doğal sayılarda toplama, çıkarma, çarpma ve bölme gibi temel işlemleri yapabilmeyi öğrenmeleri beklenmektedir. Tam sayılı kesir ve bileşik kesirleri tanımaları, bu kesirleri birbirlerine dönüştürmeleri, kesirlerde sıralama işlemleri yapabilmeleri, kesirli sayılarda toplama ve çıkarma işlemlerini yapabilmeleri ve bu işlemleri tanımaları beklenmektedir. Bu sınıf düzeyinde ondalık gösterim konusu henüz ele alınmaya başlamıştır. Ondalık gösterimin kesirler ile ifadesi, ondalık sayılarda toplama ve çıkarma işlemleri yapabilmeleri beklenmektedir. Bu öğrenme alanında 5. Sınıflarda yüzde kavramına giriş niteliğinde bilgilere yer verilmiştir. Ayrıca yüzde kavramının kesir ve ondalık sayı şeklinde ifade edilmesi ve birbirleri ile ilişkilendirilmesi de bu sınıf düzeyinde öğrencilerden beklenmektedir.

6. Sınıfta ise 5. Sınıflarda gösterilen konuların devamı olarak öğrenilmiş olan doğal sayılara ilaveten doğal sayılarda işlem önceliği kavramı öğretilmektedir. 6. Sınıfta sayılar ve işlemler öğrenme alanında çarpanlar ve katlar konusuna yer verilmiş olup öğrencilerden bu kazanımları tanımaları beklenmektedir. Ayrıca kümeler konusu ile temel kavramlar öğrencilere tanıtılıp tamsayıları anlamlandırmaları ve sıralamaları beklenmektedir. 6. Sınıfta öğrencilerden bir alt sınıf kademesinde öğrendikleri kesirleri sıralamaları, karşılaştırmaları beklenmektedir. Ayrıca kesirlerde dört işlem yapabilmeleri istenmektedir. Kesirleri ondalık şekilde göstermeleri, ondalık gösterimleri verilen sayıları çözümlemeleri de bu sınıfın kazanımları arasında yer alıyor. Son olarak öğrencilerden oran kavramını anlamlandırılmaları beklenmektedir.

7. sınıfta öğrencilerden sayılar ve işlemler öğrenme alanında tamsayılarda işlem önceliğine ilaveten rasyonel sayıları tanımaları, rasyonel sayıları sıralamaları, karşılaştırmaları, kesirlerde toplama, çıkarma, çarpma ve bölme işlemleri yapmaları beklenmektedir. Ayrıca rasyonel sayılarla ilgili gerçek yaşam problemlerini konu alan alıştırmalar bu sınıfın konuları arasındadır. Oran orantı alt öğrenme alanıyla ilgili oran kavramı orantı kavramı orantının gerçek hayat durumlarını içeren problemlerini anlayarak çözmeleri beklenmektedir. Yüzdelere konusunun devamı olarak yüzde problemlerinde verilmeyen değişkenin değerini bulma, bir çokluğu belirli bir yüzde ile artırıp azaltma ve bu işlemleri içeren problemleri çözme becerilerinin geliştirilmesi beklenmektedir.

8. sınıfta sayılar ve işlemler öğrenme alanının alt öğrenmeleri olarak çarpanlar ve katlar, üslü sayılar ve köklü sayılar konularından bahsedilmektedir. 8. Sınıf konularının başında öğrencilerden en büyük ortak bölen ve en küçük ortak kat konularını kavramaları ve gerçek yaşam problemleri şeklinde uygulamaları beklenmektedir. Üslü ifade kavramı ve kuralları ile ilgili işlemler yine bu sınıf düzeyinde gösterilmektedir. Ondalık gösterim öğrenen öğrencilerin üslü sayı ile bilimsel gösterimi kavramaları beklenmektedir. Ayrıca kareköklü sayıları tanıma, kareköklü sayılarda işlem yapabilme ve ondalık gösterimlerin karekökleri ile ilgili işlem yapabilme ve problem çözebilme davranışları da bu sınıf düzeyinde kavratılmaktadır.

2.7.4. Cebir

Cebir öğrenme alanına ilişkin kazanımlar 5. Sınıfta yer almazken 6. 7. ve 8. Sınıflarda yer almaktadır. 6. Sınıfta öğrencilerden sayı örüntülerini tamamlamaları ve sayı örüntülerinde istenilen terimi bulmaları istenmektedir. Cebirsel ifade kavramını anlamlandırmaları beklenmektedir.

7. sınıfta cebir öğrenme alanında; cebirsel ifadelerde toplama ve çıkarma işlemleri, eşitlik ve denklem konuları ve birinci dereceden bir bilinmeyenli denklem konuları ve ilgili problemler alt öğrenme alanları yer almaktadır. Bu sınıf düzeyi öğrencilerin problem çözerken denklem kullanma alışkanlıklarının arttığı ve bu yöntemin daha sık kullanıldığı bir sınıf düzeyidir.

8. sınıfta cebir öğrenme alanı daha geniş yer tutmaktadır. Öğrencilerden bir alt sınıfta öğrendikleri cebirsel ifadeler konusunda çarpma ve bölme işlemlerini kavramaları özdeşlik ifadesi konusunu anlamlandırmaları ve bu ifadeleri sadeleştirebilmeleri beklenmektedir. Ayrıca doğrusal denklemler ve eşitsizlikler konusu da alt öğrenme alanları arasındadır. İki

değişken arasındaki doğrusal ilişkinin gözlemlenmesi ve denklem çözme içeren problemlerin kavranması yine 8. Sınıf konuları arasındadır. Cebir konuları bir bilinmeyenli denklemlerin ardından bir bilinmeyenli eşitsizlikler konusu ile son bulmaktadır.

2.7.5. Geometri ve Ölçme

Geometri ve ölçme öğrenme alanında 5. Sınıflarda öğrencilerin temel geometrik kavramlar olan; doğru, doğru parçası, ışın kavramlarını açıklaması, göstermesi ve çizmesi beklenmektedir. Öğrencilerin çokgenleri anlamlandırmaları ve temel elemanlarını tanımaları hedeflenmiştir. Bu sınıf seviyesinde çokgen çeşitlerinden olan dikdörtgen, paralelkenar, eşkenar dörtgen ve yamuğun temel özelliklerinin yer aldığı kazanımlara yer verilmiştir. Uzunluk ölçme birimlerini kavrama, birbirine dönüştürme ve çokgenlerin çevre uzunluklarını hesaplamaya yönelik işlem ve alıştırmalar yine bu sınıf seviyesinin geometri ve ölçme öğrenme alanına ilişkin alt öğrenmeler arasındadır. Öğrencilerden dikdörtgenin alanını, ölçme birimlerinden santimetrekare ve metrekare cinsinden ifade etmeleri hedeflenmiştir. Ayrıca dikdörtgenler prizmasının tanımlanması, açınımı, temel özellikleri, yüzey açınımlarının çizilip alanlarının hesaplanması bu sınıf düzeyinin kazanımları arasında yer almaktadır.

Geometri ve ölçme öğrenme alanının 6. sınıf konuları açı kavramı ile başlamaktadır. Öğrencilerden açıyı tanımlamaları, eş açı ve yükseklik kavramlarını anlamlandırmaları beklenmektedir. Paralelkenar ve üçgenin alanını hesaplamaları da kazandırılması istenen davranışlardandır. Çember kavramı bu sınıf düzeyinde öğrenciye kavratılır ve dikdörtgenler prizmasının hacmini anlamaya ve hesaplamaya yönelik alıştırmalar ve problemler uygulanır.

7. sınıflarda bu öğrenme alanının alt öğrenme konuları arasında açıortay, yondeş açılar, iç ve dış ters açılar kavramaları bu açı çeşitlerinin özellikleri yer almaktadır. Düzgün çokgenler konusu ve özellikleri ve ilgili hesaplamalar ve alıştırmaları öğrenciye kazandırılır. Dikdörtgen, paralelkenar, yamuk ve eşkenar dörtgen kavramları irdelenerek bu çokgenlerle ilgili alan hesaplamaya yönelik problemlerin çözülmesi öğrenciye kazandırılması beklenen hedeflerdendir. Çember konusu ve çemberin özellikleri ile merkez açı ve merkez açının gördüğü yaylar ile yaptıkları açılar kavramı öğrenciye kavratılır. Çemberin parçası, çember parçasının uzunluğu daire kavramı dairenin ve daire diliminin alanın hesaplamaları öğrenciye 7. Sınıfın geometri ve ölçme öğrenme alanı içerisinde öğretilir. Son olarak da öğrencilerden geometrik cisimlerin farklı yönlerden görünümelerini anlamlandırmaları ve çizmeleri beklenmektedir.

Geometri ve ölçme öğrenme alanının 8. Sınıf kısımlarında üçgenler konusu derinlemesine irdelenmiştir. Üçgen kavramına dair bütün öğrenmelere yer verilmeye çalışılmıştır. Pisagor bağıntısını öğrenciler anlamlandırır ve Pisagor bağıntısı ile ilgili problemler çözerler. Bu öğrenme alanından bu sınıf düzeyinde dönüşüm geometrisi konusuna yer verilmiş olup dönüşüm geometrisi içinde öteleme ve yansıma dönüşümlerine yer verilmiştir. Çokgenlerde eşlik ve benzerlik konularına yer verilen bu öğrenme alanında öğrencilerden eş ve benzer çokgenleri belirlemeleri inşa etmeleri beklenmektedir. 8. Sınıfın son geometri konuları olan geometrik cisimler konusunda öğrencilerden dik prizma, dik piramit, dik silindir ve koni cisimlerini tanımaları ve incelemeleri beklenmektedir.

2.7.6. Veri işleme

Veri işleme öğrenme alanının 5. Sınıf düzeyinde öğrencilerden veri toplamayı gerektiren araştırma problemleri oluşturmaları, bu problemlere ilişkin tablo ve grafiklerden uygun olanları anlamlandırması ve yorumlayıp irdelemesi beklenmektedir.

6. sınıf düzeyinde bu öğrenme alanında iki veri grubuna ilişkin veriler elde edip bu verileri analiz etmeleri, düzenleyip irdelemeleri beklenmektedir. Öğrencilerden iki veri grubuna ait verileri karşılaştırmaları, yorumlamaları ve açıklık, aritmetik ortalama hesaplama gibi kazanımları öğrenmeleri beklenmektedir.

Veri işleme öğrenme alanından 7. Sınıf düzeyinde öğrencilerden daire ve çizgi grafiği kavramlarını öğrenmeleri, açıklayıp bu grafik türlerini yorumları beklenmektedir. Ayrıca veri analizi yaparken aritmetik ortalama, ortanca değeri bulma, tepe değeri bulma kavramlarını anlamaları ve ilgili problem ve alıştırmalarda hesaplamaları ve yorumlamaları beklenmektedir. Ayrıca verileri doğru grafiklerle sunmaları ve yorumlarken doğru tespitler elde etme kazanımlarına sahip olmaları hedeflenmektedir.

8. sınıfta veri işleme öğrenme alanına ilişkin öğrencilerden en fazla üç veri grubu içeren çizgi ve sütun grafiklerini irdeleyip yorumlamaları beklenmektedir. Ayrıca elde edilen veriler ile uygun olan grafiğin tespit edilmesi ve uygun olan dönüşümlerin yapılarak grafik türlerine ilişkin günlük hayat problemleri ve alıştırmalar çözülmesi beklenmektedir.

2.7.7. Olasılık

Ortaokul matematik dersi öğretim programında öğrenme alanından biri olan olasılık öğrenme alanı sadece 8. sınıf düzeyinde yer almaktadır. 8. Sınıf düzeyinde öğrencilerden olasılık kavramını ve olasılık kavramına özgü alt tanımları anlamaları, açıklayıp yorumlamaları beklenmektedir. Ayrıca bir olaya ait olası durumları ve farklı olasılıklara sahip durumları belirlemeleri beklenmektedir. Eş olasılıklı olayları yorumlamaları ve basit olayların olasılıklarını hesaplamaları ve olasılık ile ilgili günlük hayat problemleri çözmeleri beklenmektedir.

Matematik programının uygulanmasında, öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisi olan birçok faktör vardır. Matematik programının genel ve özel hedeflerine bağlı kalmak şartıyla programın dinamik süreçler çerçevesinde uygulanmasında öğretmenlere esneklikler tanınmıştır. Uygulamada dikkat edilmesi gereken esasların bazıları aşağıda belirtildiği gibidir.

- i. Öğrencilerin kendi özgü öğrenme stillerinin olduğu unutulmamalı ve her öğrenciyi dikkate alacak şekilde öğretimin çeşitlendirilmesine dikkat edilmelidir.
- ii. Öğrencilerin daha önce öğrendikleri konuların tespiti ve hazırbulunuşluk düzeyleri tespit edilmeli ve önceki öğrenmelerinin üzerine eklenebilecek öğrenmelerle öğrencilere destek olunmalıdır.
- iii. Somut materyallerin kullanımı yeni kavramların öğretilmesinde ve öğretimin değerlendirilmesi sıkça kullanılmalı ve uygulama kısımlarında materyallerden yararlanılmalıdır.
- iv. Matematiksel öğrenmelerin öğrencilerce inşa edilmesinde yapılandırmacı yaklaşımın ilkeleri gözetilmeli ve öğrenciler arası iletişim unsurları kuvvetlendirilmelidir.
- v. Öğretmenler öğrencilerin öğrenmelerinde rehber rol üstlenmeli ve öğrencileri bilgiyi direkt aktaran değil öğrencinin kendi kendine keşfetmesini sağlayıcı şekilde cesaretlendirici rol üstlenmelidir.
- vi. Öğrencilerin matematiğe karşı olumlu tutum ve duygularının geliştirilmesinde öğretmenler öncü roller üstlenmeli ve matematiksel oyunlarla öğrencilerin dikkatleri çekilmelidir.
- vii. Matematik dersinde disiplinler arası yaklaşım gözetilmeli ve herhangi bir derste öğrenilen kavramın uygulaması ve gerçek yaşam problemleriyle olan ilişkisi matematik dersine de aktarılabilmelidir.
- viii. Öğrenciler arasındaki bireysel ve kültürel farklılıklar gözetilmeli ve yaşadıkları ortamlara uygun öğrenmeler gerçekleştirilmelidir.

- ix. Öğrenciler için uygulanan öğretim yöntem ve tekniklerin çeşitliliği sağlanmalı ve öğrenme her öğrenciye faydalı olacak şekilde kapsayıcı olmalıdır.
- x. Her sınıf için öğrenme alanları ve alt öğrenmelere bağlı kalınarak en uygun kazanım öğrenci ihtiyaçlarına uygun olacak şekilde esnetilebilir olmalıdır.

2.8. Van Hiele Kuramı

Van Hiele geometri düşünme kuramı öğrencilerin geometriyi, geometrik kavramları ve geometrik modelleri nasıl düşündüklerini açıklayan bir kuramdır (Duarte Paksu, 2016 s.266). Geometri düşünme düzeyleri beş ana bölümden oluşmaktadır. Modeldeki düzeyler basitten karmaşığa doğru görsel, analiz, sıralama, çıkarım ve eleştiri şeklinde adlandırılır (Zeybek, 2019). Kuramın temellerini Hollandalı çift Dina Van Hiele-Geldof ve Pierre Van Hiele atmışlardır. Matematik öğretmenliği yaparken öğrencilerinin geometri öğreniminde zorlandıklarını gözlemlemişler ve bu sorunu nasıl aşabileceklerine dair çalışmalar yürütmüşlerdir. 1957 yılında Utrecht Üniversitesi'nde doktora çalışmalarını tamamlamışlardır. Eşinin ölümünden sonra Pierre Van Hiele çalışmaları ileri seviyelere taşımış ve kurama son halini vermiştir (Duarte Paksu, 2016 s.266). Bu kuram geçmişten günümüze birçok çalışmaya ışık tutmuştur.

Düzyey 1: Görsel Düzyey

Öğretime henüz başlayan öğrenciler geometrik şekilleri bütün olarak görürler. Parçaları algılayamazlar. Bu düzeydeki öğrenciler geometrik şekilleri sadece görünümüne göre algırlar. Öğrenciler geometrik şekillerin özelliklerine göre değil, büyüklük küçüklük ilişkisine, sayfadaki duruş yönüne ve konumuna göre anlamlandırırılar (Duarte Paksu, 2016 s.267). Özelliklerini ayırt edemezler ve çevrelerinde gördükleri başka nesnelerle ilişkilendirerek anlamaya çalışırlar (Uzun, 2019). Öğrenci için kare karedir (Altun, 2012 s. 346). Öğrenciler bu basamakta küçük parçaları bütüne birleşik halde görürler. Bu geometrik düşünme düzeyinde öğrencilere dikey halde tutulan bir geometrik cisim örneği gösterildiğinde başka somut bir şeklin yine aynı tür olduğunu iddia edebilirler (Duarte Paksu, 2016 s.267) Bu düzeydeki öğrencilere geometri öğretiminde somut materyallerle ders anlatılması ve çocukların bu materyallere dokunarak oynamaları ve somut yaşantılar elde etmeleri gereklidir.

Bu düzeyde geometri öğretiminde dikkat edilmesi gereken maddeler şu şekilde olmalıdır:

- Öğretilmesi istenen geometrik şekiller daha çok öğrencinin yaşamında karşılaştığı şekiller arasından seçilmelidir.
- Öğrenciye öğretilen şekilleri kendisinin de çizmesi ya da modelleri oluşturması için fırsat verilmelidir.
- Öğretilmek istenen geometrik şekiller üzerinde öğrencinin de gözlem ve düşüncelerini aktarabilecekleri ortamlar sağlanmalıdır.
- Kavramları öğretirken tanım yapmaktan kaçınılmalı öğrenciye örnekler verdirerek geometrik cismin kavratılması sağlanmalıdır.

Uzun (2019) yüksek lisans tez çalışmasında bu düzeyde olan öğrencilerin bazı özelliklerini şöyle sıralamıştır:

- i. Öğrenci Geometrik şekillerin çizimlerini ve farklı yönlerden görünümelerini tanıyabilir.
- ii. Kendisine gösterilen geometrik şekil ve cisimleri ancak birebir gözlemleyip kopyalayarak çizebilir.
- iii. Öğrenciye gösterilen bir şekli ancak diğer şekillerin dış görünüşüne bakarak benzetme yoluyla seçebilir.
- iv. Geometrik şekilleri ve cisimleri adlandırabilir.
- v. Kendisine gösterilen şekli ancak dış görünüşüne bakarak sözel bir ifade ile anlatabilir.
- vi. Geometrik şeklin parçalarını tanıyabilir ve parçaları birleştirip genellemeler yapamaz.

Düzey 2: Analiz Düzeyi

Bu düzeydeki öğrenciler geometrik şekillerin düzeyini analiz etmeye başlarlar ve geometrik şekillerin özelliklerini açıklayabilecek düzeydedirler. Bir geometrik şekil söylendiğinde hangi parçalardan meydana geldiğini, hangi ayrıtlarının birbirine paralel olduğunu ve nasıl oluştuğunu ifade edebilirler. Bu düzeydeki öğrenciler geometrik şekillerin bildikleri tanımlamalarından genellemelere ulaşabilirler. Bir önceki düzeydeki çalışmalara ek olarak bu düzeyde ilaveten dikkat edilmesi gereken hususlar şu şekilde sıralanabilir:

- Üzerinde çalışılan geometrik şeklin farklı özellikleri ile ilgili öğrencinin konuşması, anlatması ve listeler oluşturması sağlanmalıdır.
- Öğrencilere somut modellemelerle oluşturulan şekli bozup tekrar başka şekiller oluşturma, ölçme ve tanımlama gibi etkinlikler yaptırılmalıdır.

Geometrik şekil ve nesnelerle ilgili çizim yapma, şekillerin benzer özelliklerini söyleme bununla ilgili problem çözme etkinlikleri yaptırılmalıdır.

Zeybek (2019) yüksek lisans tez çalışmasında bu geometri düşünme düzeyindeki öğrencilerin özelliklerini şöyle aktarmıştır:

1. Geometrik şekillerin parçaları arasındaki ilişkileri anlar ve bu ilişkileri kendine göre test edebilir.
2. Parçalar ve bu parçalar arasındaki ilişkileri uygun sözcükler kullanarak betimler.
3. Geometrik şekillerin özelliklerini parçalarına göre karşılaştırır.
4. Geometrik şekillerin özelliklerini ancak somut deneysel yaşantıları ile keşfeder ve genellemeler yapar.
5. Belirli özellikleri verilen geometrik şeklin ne olduğunu anlar ve ifade eder.

Düzyey 3: İnfarmal Çıkarım Düzyeyi

Bu düzeyde bulunan öğrenciler geometrik şekil sınıfları arasındaki ilişkiyi kurup geliştirebilirler. Öğrenciler, kendilerine verilen bir geometrik şekilden diğerine özellikleri kurgulayarak geçiş yapabilirler. Geometrik şekillerin özelliklerini sınıflayabilirler fakat yaptıkları çıkarımlar geometri kurallarına uygun olmayabilir. Geometrik bir ispatı anlayabilirler fakat kendileri ispat yapamazlar. Öğrenciler herhangi bir geometrik şeklin parçasını bütünden ayrı düşünebilirler. Ortaokul öğrencileri genelde bu geometrik düşünme düzeyinde yer almaktadırlar. Bu düzeydeki çocuklara geometri öğretimi yapılırken dikkat edilmesi gereken hususlar şu şekilde sıralanabilir:

1. Tanımladıkların geometrik şekil ve modellerin günlük hayattaki karşılıklarını, ne işe yaradıklarını ve özelliklerinin neler olabileceği üzerinde konuşmaları sağlanmalıdır.
2. Öğrencilerin şekilleri somut yaşantılarla gözlemlmeleri sağlanmalı ve deneyimleri üzerine konuşmaları için ortam yaratılmalıdır.
3. Geometrik şekil ve modellerin çizimlerini yapma, şekil sınıflarının benzer özelliklerini ifade etme, ortak özellikler üzerine genellemeler yapma, geometrik şekiller ile ilgili hipotezler kurup hipotezleri test etme gibi etkinlikleri yapmaları sağlanmalıdır.

Düzyey 4: Formal Çıkarım

Öğrenciler geometrinin bu düşünme düzeyinde bir aksiyomatik yapıyı kullanabilirler ve bu aksiyomatik yapı sistemi içinde kendi kendilerine ispat yapabilirler. Öğrenciler bir geometrik teoremin farklı uygulamalarını görebilirler. Orta öğretim kademesindeki öğrencilerin bu düzeyde olması beklenir (Altun, 2012 s. 347).

Bu düzeydeki öğrenciler daha önce kanıtlanmış teoremlerden faydalanarak tümdengelim yoluyla başka teoremleri de ispatlayabilirler (Duatpe Paksu,2016 s.271).

Düzyey 5: En Üst Düzey

Geometrik düşünme düzeyinin bu seviyesinde olan öğrenciler farklı iki aksiyomatik sistem arasındaki ilişkiyi ve farklılıkları görebilirler. Bu düzeydeki öğrenciler geometriyi bir bilim dalı olarak ele alabilir bunun üzerinde çalışmalar yapabilirler. (Altun, 2012 s. 347). Duatpe' ye (2016) göre bu geometri düşünme düzeyine çıkan öğrenciler artık matematikçi unvanı almış bilim çalışmacıdır.

2.8.1. Geometrik Düşünme Düzeylerinin Özellikleri:

Van Hiele Geometrik Düşünme Modeline göre; öğrenciler geometri öğrenirken bu düşünme düzeylerinden ardışık bir sıra geçerler ve bir düzyeye geçmiş olmak bir önceki düzyeden geçmiş olmayı mutlaka gerektirir (Duatpe Paksu,2016 s.272).

Düşünme düzeyleri sırasındaki ilerleme yaşa bağlı olmayıp geometri öğretimindeki yaşantılara bağlıdır. Yaş itibari ile üniversite seviyesinde olan bir öğrenci bile olmayan geometri yaşantısından ötürü ileri düzeyde olmayabilir. Fakat doğru geometri öğrenme yaşantıları ile lise çağlarında olan bir öğrenci üçüncü düzeyde olabilir. Geometri öğretiminin düzeyi ve dili öğrencinin anlayacağı düzeyde olmalıdır. Öğretimde kullanılan örnekler öğrencilere uygun olmalıdır. Aksi halde öğrenme gerçekleşmez (Duatpe Paksu,2016 s.272).

2.9. İlgili Araştırmalar

Başar, Akan ve Çiftçi' nin (2018) “Mülteci Öğrencilerin Bulunduğu Sınıflarda Öğrenme Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar” adlı çalışmalarında mülteci öğrencilerin okulda öğrenme sürecinde karşılaştıkları sorunlar araştırılmıştır. Bu çalışma için nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Mülteci öğrencilerin bulunduğu sınıflarda derse giren 20 sınıf öğretmenine yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile irdelenmiştir. Mülteci öğrencilerin dil, iletişim, uyum ve tutum sorunları yaşadıkları bulgusuna ulaşılmıştır (2018).

Bulut, Kanat Soysal, Gülçiçek' in (2018) “Suriyeli Öğrencilerin Türkçe Öğretmeni Olmak: Suriyeli Öğrencilerin Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar ” adlı çalışmasında Suriyeli öğrencilerin bulunduğu sınıflarda karşılaştıkları sorunlar araştırılmıştır. Araştırmada kullanılan yöntem durum çalışmasıdır. 14 sınıf öğretmenine bireysel ve yüz yüze olacak şekilde 20 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmış ve ses kayıt cihazlarıyla kayıt altına alınmıştır. Suriyeli öğrencilerin ağırlıklı olarak dil problemleri yaşadıkları ve buna bağlı olarak öğrenme sorunları yaşadıkları bulgularına ulaşılmıştır (2018).

Moralı' nın (2018) “Suriyeli Mülteci Çocuklara Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar” adlı çalışmasında Suriyeli öğrencilere PICTES projesi kapsamında Türkçe öğreten öğretmenlerin karşılaştıkları sorunları tespit etmek amaçlanmıştır. Araştırma nitel araştırma şeklinde içerik analiz yöntemiyle yürütülmüştür. Araştırma 22 öğretmen katılımıyla gerçekleşmiştir. Sonuç olarak Suriyeli öğrencilere Türkçe öğretirken karşılaşılan sorunların; çocukların duyuşsal özelliklerinden, dilden, kullanılan materyallerden, sınıf ortamı ve yönetiminden ve ayrıca aile ile olan koordinasyondan kaynaklandığı bulgularına ulaşılmıştır (2018).

Kiremit, Akpınar ve Tüfekci Akcan' ın (2018) adlı çalışmalarında “Suriyeli Öğrencilerin Okula Uyumları Hakkında Öğretmen Görüşleri ” adlı çalışmalarında Suriyeli çocukların Türkiye'deki okullarda öğrenimleri esnasında karşılaştıkları sorunlara dair öğretmen görüşlerini belirlemektir. Nitel araştırma ve içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Öğretmenlere yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Suriyeli öğrencilerin dil ve iletişim problemi yaşadıkları ve sınıf arkadaşlarına uyum sorunu yaşadıkları bulgularına ulaşılmıştır. Araştırma; öğretmenler için hizmet içi eğitim ve öğrenciler için ise planlı eğitim-öğretim ve uyum programı uygulanması önerileri içermektedir (2018).

Yurdakul ve N. Tok' un (2018) “Öğretmen Gözüyle Mülteci/Göçmen Öğrenci” adlı çalışmalarında öğretmenlerin göçmen öğrencilerin karşılaştıkları sorunları belirlemek ve

çözüm önerileri geliştirmek amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. 20 gönüllü katılımcı öğretmene yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmış ve elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Araştırmada öğretmenlerin göçmen öğrencilere olumlu yaklaşımlarının olduğu bulgusu ile öğrencilerin dil, kültürel ve duygusal sorunlarının olduğu bulgusu yer almıştır. Çalışmanın sonucunda velilere ve göçmen çocukların okulda öğretiminden sorumlu her meslek unsuruna çeşitli eğitimlerin verilmesi hususunda önerilerde bulunulmuştur (2018).

Altıntaş'ın (2018) “DKAB Öğretmenlerine Göre Suriyeli Çocukların Devlet Okullarında Karşılaştıkları Sorunlar” adlı çalışmasında amaç resmi okullarda öğrenim gören Suriyeli öğrencilerin karşılaştıkları sorunları araştırmaktır. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Katılımcılar farklı okullarda görev yapan 50 Din Kültürü Ve Ahlak Bilgisi Öğretmeninden oluşmaktadır. Verilerin analizi içerik analizi yöntemi ile yapılmıştır. Suriyeli öğrencilerin uyum sorunları olduğu bulgularına rastlanmış çözüm önerilerinde bulunulmuştur (2018).

Cırtı Karaağaç ve Güvenç' in (2019) “Resmi İlkokullara Devam Eden Suriyeli Mülteci Öğrencilerin Eğitim Sorunları” adlı çalışmalarında Suriyeli öğrencilerin okullarda yaşadıkları sorunları belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmadaki katılımcılar 25 öğretmenden oluşmaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemi ve görüşme tekniği kullanılmıştır. Verilerin analizi içerik analizi yöntemi ile yapılmıştır. Suriyeli öğrencilerin dil problemi bulgularına rastlanmıştır. Suriyeli öğrencilerin yaşadıkları dil problemlerinin öğrencilerin akademik ve duyuşsal problemler yaşamasına neden olduğu bulgularıyla beraber bulgular ışığında çözüm önerilerinde bulunulmuştur (2019).

Kardeş ve Akman' ın (2018) “Suriyeli Öğrencilerin Eğitimine Yönelik Öğretmen Görüşleri” adlı çalışmalarında Suriyeli öğrencilerin dersine giren öğretmenlerin Suriyeli öğrencilerin eğitime ve eğitim uygulamalarına yönelik sorunları belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemine göre durum çalışması deseni kullanılmıştır. Çalışma grubuna 19 öğretmen katılmıştır. Öğretmenlerden görüşme tekniği ile elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Araştırmada Suriyeli öğrencilerin dil öğrenme ve okula uyum sorunları bulgulanmıştır. Suriyeli öğrencilere yönelik dil eğitimi verilmesi, uyum sorunlarının giderilmesi için sosyal destek hizmetlerinin arttırılması ve etkin hale getirilmesi önerilerinde bulunulmuştur (2018).

Erdem'in (2017) "Sınıfında Mülteci Öğrenci Bulunan Sınıf Öğretmenlerinin Yaşadıkları Öğretimsel Sorunlar Ve Çözüme Dair Önerileri" adlı çalışmasında Suriyeli öğrencilerin dersine giren öğretmenlerin karşılaştıkları sorunları ve bu sorunlara ilişkin çözüm önerilerini tespit etmek amaçlanmıştır. Araştırma nitel bir araştırmadır. Araştırmadaki veriler gözlem ve görüşme yöntemleriyle toplanmıştır. Araştırmaya 5 öğretmen katılmış olup veriler gözlem ve yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilmiştir. Elde edilen veriler betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Araştırmada öğretim sürecinde mülteci öğrencilerin dil problemi yaşadıkları bulgusuna ulaşılmıştır. Ayrıca mülteci öğrencilerin dersine giren katılımcı öğretmenlerin öğretim içeriğini mülteci öğrencilerin ihtiyaçlarına göre düzenleyemedikleri bulgusuna ulaşılmıştır. Araştırmanın sonucunda elde edilen bulgular ışığında öğretmenlerin mülteci öğrencilerin öğretimine ilişkin çeşitli önerilerde bulunulmuştur (2017).

Göktuna Yaylacı, Serpil, Yaylacı' nın (2017) "Paydaşların Gözünden Mülteci Ve Sığınmacılarda Eğitim: Eskişehir Örneği" adlı çalışmalarında mülteci öğrencilere yönelik eğitim faaliyetlerinin genel durumlarıyla incelenmesi ve değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırma bir nitel araştırma ve durum çalışmasıdır. Araştırma 30 katılımcı üzerinden yürütülmüştür. Verilerin toplanmasında görüşme tekniği kullanılmıştır. Elde edilen bulgular çerçevesinde neler yapılabileceği konusunda çeşitli çözüm önerilerinde bulunulmuştur (2017).

Mercan Uzun, Bütün'ün "Okul Öncesi Eğitim Kurumlarındaki Suriyeli Sığınmacı Çocukların Karşılaştıkları Sorunlar Hakkında Öğretmen Görüşleri" adlı çalışmasında Suriyeli çocukların okul öncesi dönemde okulda karşılaştıkları sorunları öğretmenler görüşlerine göre belirlemek amaçlanmıştır. Nitel araştırma şeklinde yapılan çalışmada Suriyeli öğrencilerin dersine giren 6 okul öncesi öğretmeni ile görüşme tekniği kullanarak araştırma tamamlanmıştır. Öğretmenlere yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmış ve veriler içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Araştırmada okul öğrencisi öğrencilerin okula uyum sağlayamadıkları ve daha çok dil ve iletişim sorunu yaşadıkları bulgularına ulaşılmıştır. Ülkemizde öğrenime devam eden bu öğrencilerin ve ailelerinin aynı zamanda mülteci olarak da temel ihtiyaçları doğrultusunda sorunlar yaşadıkları bulgularına ve çözüm önerilerine ulaşılmıştır.

Zeybek' in (2019) "Ortaokul Öğrencilerinin Geometrik Düşünme Düzeyleri Ve Geometrik Öğrenme Alanına İlişkin Öğretmen Görüşleri " adlı yüksek lisans tez çalışmasında amaç öğretmenlerin geometri öğretimi esnasında programın öğelerine ve ortaokul öğrencilerinin Van Hiele Geometrik Düşünme Düzeylerine göre düzeylerini belirlemeye

yönelik görüşlerini belirlemektir. Araştırma paralel karma model yöntemi ile yapılmıştır. Araştırmanın nicel bölümünde tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemine araştırmının yer aldığı ilde yer alan 11 tane farklı ortaokul öğrencilerinden oluşan 1425 ortaokul öğrencisi ve nitel kısmında ise bu öğrencilerin dersine giren gönüllü 11 ilköğretim matematik öğretmeni katılmıştır. Nitel verilerin toplanmasında yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış olup veriler betimsel analiz yöntemi ile çözümlenmiştir. Araştırmanın sonucunda elde edilen bulgular öğrencilere uygulanan Van Hiele Geometri Testi'nde elde edilen sonuçlarla öğretim programının öğrencileri bir üst öğrenme becerisine çıkarmakta yetersiz olduğudur. Araştırmada elde edilen bulgular ışında araştırmacı tarafından çeşitli çözüm önerileri yer almaktadır (2019).

Koştur ve Türkoğlu' nun (2017) “Ortaokul Matematik Öğretmenlerinin Matematik Derslerinde Akıllı Tahta Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri” adlı çalışmasında matematik öğretmenlerinin sınıflarda önemli bir materyal olan akıllı tahta kullanımına ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini sınıfında akıllı tahta kullanan 5 matematik öğretmeni oluşturmaktadır. Öğretmenlere yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmış olup elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Sınıflarda matematik derslerinde öğretmenlerin akıllı tahta kullanımının olumlu ve olumsuz yanları tartışılmış elde edilen bulgulara göre araştırmacı tarafından çeşitli çözüm önerilerinde bulunulmuştur (2017).

Oğraş'ın (2019) “Suriyeli Öğrencilerin Türkçe Öğrenim Sürecine Yönelik Öğretmen Görüşleri ” adlı yüksek lisans tezi çalışmasında Suriyeli öğrencilerin eğitim öğretiminde görev alan öğretmenlerin Suriyeli öğrencilerin Türkçe öğrenimine yönelik görüşlerini almak amaçlanmıştır. Araştırmada Suriyeli öğrencilerin dersine giren 40 gönüllü katılımcı öğretmene yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Nitel araştırma yöntemi kullanılan bu araştırmada elde edilen veriler içerik analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Araştırmacı görüşme formunu farklı ana temalar ve bu ana temalara ait alt temalar şeklinde oluşturmuştur. Araştırmacı elde ettiği bulgular sonucunda Suriyeli öğrencilere Türkçe öğretirken öğretmenlerin karşılaştıkları sorunlara ilişkin çeşitli çözüm önerilerinde bulunmuştur (2019)

Uzun'un (2019) “Ortaokul Öğrencilerinin Geometrik Düşünme Düzeyleri, Uzamsal Yetenekleri Ve Geometriye Yönelik Tutumları ” adlı yüksek lisans tezi çalışmasında ortaokul son sınıf öğrencilerinin Van Hile geometrik düşünme düzeyleri, uzamsal yetenekleri ve geometri dersine yönelik tutumları arasında ilişkinin var olup olmadığına ilişkin sonuçları belirlemek amaçlanmıştır. Nicel araştırma şeklindeki bu çalışmada 429 son sınıf ortaokul

öğrencisi örnekleme oluşturmaktadır. Verileri elde edilmesinde çeşitli testler kullanılmış olup araştırmacı tarafından elde edilen bulgular ışığında çözüm önerilerinde bulunulmuştur (2019).

Anis' in (2019) “Devlet İlkokullarında Eğitim Gören Suriyeli Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi” adlı yüksek lisans tez çalışmasında okullarda Suriyeli öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen nedenleri belirlemek amaçlanmıştır. Çalışma nitel bir araştırma olup durum çalışması deseni ile oluşturulmuştur. Araştırmanın örneklemini 25 Suriyeli öğrenci ve Suriyeli öğrencilerin dersine giren 25 öğretmen oluşturmuştur. Görüşme tekniği ile elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. Araştırmacı Suriyeli öğrencilerin öğretimi ile ilgili en önemli problemin iletişim problemi olduğunu bulgulamıştır. Problemin çözümü için Suriyeli öğrencilerin okula başlamadan önce dil ve iletişim unsurlarını içeren bir hazırlık eğitimi almalarının faydalı olabileceği öneriler arasındadır (2019).

Tanrıkulu (2019) “ Türkiye’de Yaşayan Suriyeli Çocukların Eğitim Sorunu Ve Çözüm Önerileri ” adlı çalışmasında Türkiye’de okula giden sığınmacı çocukların eğitim konusunda karşılaştıkları sorunların tespiti ve bu sorunlara çözüm önerilerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Suriyeli çocukların eğitim ve öğretimlerinde en önemli sorunun dil olduğu bulgusu belirtilmiştir. Ayrıca çocukların okullara kayıt olması ile ilgili mevzuatların sıkıntılı olması ve geçici eğitim merkezlerinin kapatılmasından sonra oluşan boşlukla birlikte Suriyeli öğrencilerin farklı kriterlere göre sınıflara yerleştirilmelerinin getirdiği sonuçlar üzerinde durulmuştur. Suriyeli çocukların okul bağlamında ailelerinin davranışlarının incelenmesinin gerekliliği ve çözüm önerileri belirtilmiştir. Ayrıca çocukların ders öğretim içeriklerinin çeşitlendirilmesi üzerine tespitlere yer verilmiştir. Araştırmada çeşitli kategorilere ayrılarak elde edilen bulgular ışığında kapsamlı çözüm önerileri üzerinde durulmuştur (2019).

Arı, Çavuş ve Sağlık (2010) “İlköğretim 6. Sınıflarda Geometrik Kavramların Öğretiminde Etkinlik Temelli Öğrenimin Öğrenci Başarısına Etkisi ” adlı çalışmasında matematik programının geometri alanında 6. Sınıf öğrencilerine kazandırılması planlanan geometri konularının öğretilmesinde karşılaşılan eksikliklerin belirlenmesi ve başarının sağlanması amacıyla nelerin yapılabileceği üzerine araştırmalar yapılmıştır. Sonuç olarak etkinlik temelli çalışmanın geometri öğretiminde kalıcı öğrenmeler sağladığı bulgularına ulaşılmıştır (2010).

Gülner Ayhan (2006) “İlköğretim 2. Kademedeki Matematik Öğretmenlerinin Matematik Öğretimiyle İlgili Karşılaştıkları Sorunlar ” adlı tez çalışmasında öğretmenlerin matematik

öğretirken karşılaştıkları sorunların belirlenmesi amaçlanmıştır. Matematik öğretiminde soyut kavramların dersin zorluk düzeyini arttırdığı, haftalık ders saatinin matematikteki kazanımları aktarmada yetersiz olduğu, matematik öğretiminde kullanılan materyallerin dersin somutlaştırılmasında eksik kaldığı, öğretim yöntem tekniklerinin öğretmen merkezli olmasından çok öğrenciler merkezli olmaları gerektiği bulguları üzerinde durulmuştur (2006).

Sarı (2012) “Somut Modellerle Destekli Dönüşümler Geometrisi Öğretiminin Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Geometriye Yönelik Tutumuna Ve Uzamsal Düşünmelerine Etkisinin Araştırılması” adlı yüksek lisans tez çalışmasında dönüşüm geometrisi konularının öğretiminde somut model ve materyallerinin kullanımının öğrencilerin derse yönelik tutumlarına ve uzamsal düşünmelerine yönelik etkisini incelemek ve aradaki korelasyonu belirlemek amaçlanmıştır. Araştırma nicel bir araştırmadır. Araştırmanın sonucunda somut öğretimlerin uzamsal düşünmeye olumlu etkileri bulgularına ulaşılmıştır (2012).

BÖLÜM III

YÖNTEM

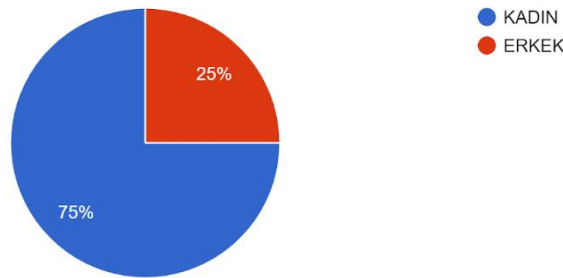
3.1. Araştırmanın Modeli

Suriyeli ortaokul öğrencilerine geometri öğretiminde öğretmenlerin karşılaştıkları sorunları ve öğretime yönelik öğretmen görüşlerini belirlemek amacıyla nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır.

3.2. Evren / Örneklem / Çalışma Grubu / Katılımcılar

Bu araştırmanın çalışma grubunu 2020-2021 eğitim-öğretim yılında Hatay ilinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi okullarda görev yapan 32 öğretmen oluşturmaktadır. Farklı okullarda görev yapan öğretmenlere araştırmacının Google Form yöntemi ile hazırlamış olduğu “ Suriyeli Ortaokul Öğrencilerine Geometri Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlara Yönelik Öğretmen Görüşme Formu “ gönderilmiş ve alınan cevaplar arasından örnekleme en iyi temsil edeceği düşünülen 32 tanesinin cevapları incelenmiştir. Seçilen öğretmenlere ait kişisel bilgiler aşağıda grafikler halinde verilmiştir.

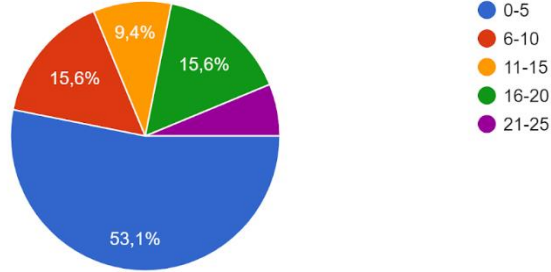
Cinsiyetiniz
32 yanıt

Şekil 4. Suriyeli Öğrencilerin Dersine Giren Öğretmenlerin Cinsiyet Dağılımı

Grafik incelendiğinde formu dolduran 32 öğretmenden 24 ünün kadın 8 tanesinin erkek olduğu ve cinsiyet açısından anlamlı bir fark olduğu gözlemlenmiştir. Öğretmenlerin mezun olduğu fakültelerin sadece eğitim fakültesi olduğu görülmüştür. Formu dolduran öğretmenlerin tamamının ilköğretim matematik öğretmenliği bölümünden mezun oldukları gözlemlenmiştir.

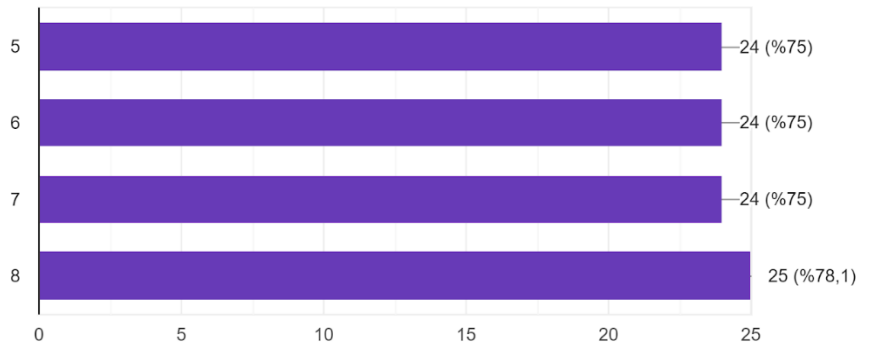
Meslekteki Kıdeminiz
32 yanıt

Şekil 5. Suriyeli Öğrencilerin Dersine Giren Öğretmenlerin Meslekteki Kıdem Dağılımı

Öğretmenlere meslekteki kıdemleri sorulduğunda yarısından fazlasının 0-5 yıl aralığında öğretmenlik yaptığı diğer öğretmenlerin ise kıdem açısından heterojen farklılıklar gösterdiği gözlemlenmiştir. Forma her mesleki kıdemden öğretmenin cevap vermesi öğretmenlerin Suriyeli öğrencileri gözlemleme konusunda deneyimlerinin sonuçları açısından faydalı olacağı düşünülmüştür.

Dersine girdiğiniz sınıf düzeyleri
32 yanıt

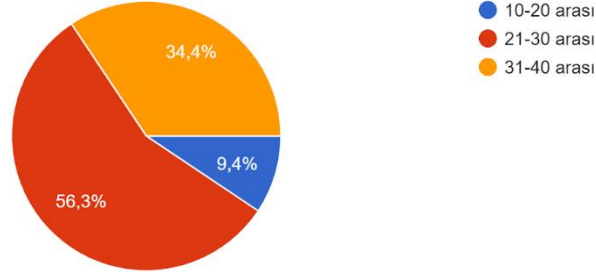

Şekil 6. Suriyeli Öğrencilerin Dersine Giren Öğretmenlerin Girdikleri Sınıf Düzeyleri Dağılımı

Öğretmenlere hangi sınıf düzeyinde derse girdikleri sorulduğunda neredeyse her öğretmenin her sınıf düzeyini deneyimlediği gözlemlenmiştir.

Sınıflarınızın ortalama mevcudu

32 yanıt

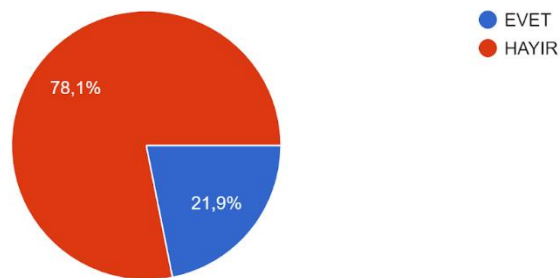

Şekil 7. Suriyeli Öğrencilerin Dersine Giren Öğretmenlerin Girdikleri Sınıflarda Öğrenci Sayısı Dağılımı

Öğretmenlerin yarısından fazlasının girdiği sınıflardaki öğrenci sayısı 21-30 arasındadır. Sınıf mevcutları arasında anlamlı farklılıklar olduğu ve çoğu öğretmenin girdiği sınıflarda mevcudun şu anda okulların çoğundaki standartlara yakın olduğu gözlemlenmiştir.

Yabancı uyruklu öğrencilere öğretmenlik yapmakla ilgili bir eğitim veya seminer aldınız mı?

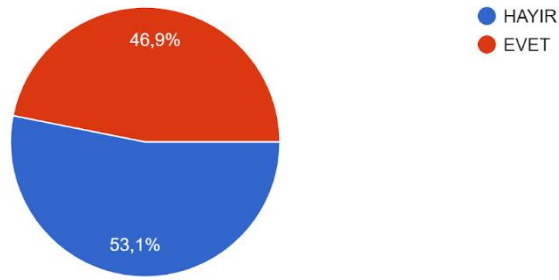
32 yanıt

Şekil 8. Suriyeli Öğrencilerin Dersine Giren Öğretmenlerin Hazırlık Eğitimi Alma Durumunu Gösteren Dağılım

Öğretmenlerin çoğunun yabancı uyruklu öğrencilere ders anlatmakla ilgili bir eğitim veya seminer almadıkları fakat 7 tanesinin eğitim veya seminer aldığı gözlemlenmiştir.

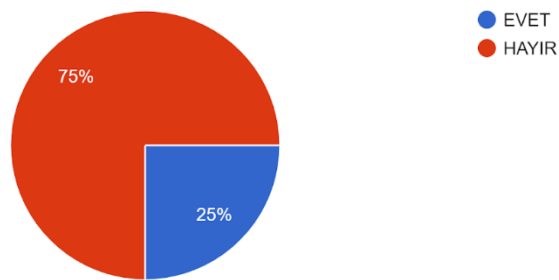
Türkçe dışında herhangi bir dil biliyor musunuz? (ör. Arapça veya İngilizce)
32 yanıt

Şekil 9. Suriyeli Öğrencilerin Dersine Giren Öğretmenlerin Türkçe Dışında Bir Dil Bilip Bilmediklerini Gösteren Dağılım

Öğretmenlere Türkçe dışında herhangi bir dil bilip bilmedikleri sorulduğunda 15 tanesinin bildiği diğer 17 öğretmenin ise herhangi bir yabancı dil bilmediği gözlemlenmiştir.

Matematik ve Geometri öğretirken Arapçadan veya İngilizceden yararlanıyor musunuz?
32 yanıt

Şekil 10. Suriyeli Öğrencilerin Dersine Giren Öğretmenlerin Girdikleri Sınıflarda Öğretimde Başka Bir Dilden Yaralanma Durumunu Gösteren Dağılım

Görüşme formunu dolduran çoğu öğretmenin yabancı bir dil bilse dahi bunu öğretimde kullanmadığı; sınıflarda az sayıda olan yabancı uyruklu öğrenciler için farklı terim ve

tanımlama yapmadıkları fakat yabancı dil bilen öğretmenlerin 8 tanesinin yabancı dili kısmen kullandığı gözlemlenmiştir.

3.3. Veri Toplama Süreci ve Araçları

Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanmış olup veri toplama aracı olarak görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırmacı tarafından oluşturulan “ Suriyeli Ortaokul Öğrencilerine Geometri Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlara Yönelik Öğretmen Görüşme Formu ” kullanılmıştır. Araştırmada görüşme tekniğinin kullanılma amacı, öğretmenlerin formu cevaplandırırken gerekli yerlerde detaylı bilgiler ve örnekler vermelerinin istenmesi ve bazı sorularda yeterli açıklamalar yapılmasının sağlanmasıdır.

3.4. Tasarım, Geliştirme, Uygulama Süreci

Araştırmacı tarafından hazırlanan sorular birkaç uzmana gönderilmiştir. Uzmanlar; akademisyenler ve yabancı uyruklu öğrencilere ders anlatan uzman öğretmenlerden oluşmaktadır. Uzmanlara gönderilen görüşme formunun, uzmanlar tarafından iyileştirilmeleri ve ilgili sorulardaki eksiklikler ve yanlışlar giderilerek düzeltilmeleri ayrıca sorulması uygun olmayan soruların kaldırılması yönünde görüş bildirerek yardımcı olunması hususunda destek istenmiştir. Uzman görüşüne istinaden alınan dönütler, düzeltilen sorular ve alınan görüşler çerçevesinde sorular son halini almış ve görüşme formu oluşturulmuştur. Günümüzde tüm dünyayı etkisi altına alan Covid-19 pandemi şartlarından dolayı görüşme formunun öğretmenlere yüz yüze uygulanamayacağı ve ilgili okullarda uzaktan eğitim yapan öğretmenlerin okullarda bulunmayacağı bilindiğinden formdaki sorular Google Form formatına dönüştürülerek ve gönüllü öğretmenlere görüşme formunun linki atılarak formu doldurmaları istenmiştir. Form; araştırmacının amacını, kendini tanıttığı, formu yanıtlayan öğretmenlerin bilgilerinin ve kimliklerinin hiçbir şekilde paylaşılmayacağını taahhüt ettiği başlangıç kısmı dışında 5 temel bölümden oluşmaktadır. Bölümler sırasıyla **Kişisel Bilgiler, Ders, Materyal, Mevzuat ve Aile İşbirliği, Hazırlık** bölümlerinden oluşmaktadır. Kişisel bilgiler dışında formda toplam 26 soru bulunmaktadır. Araştırmacı tarafından hazırlanan görüşme formu; gönüllü katılımcılarla görüşüldükten sonra Google Form’ da hazırlandığı formatıyla ilgili öğretmenlerin telefonlarına link şeklinde atılmış ve katılımcıların e-posta adreslerini gösteren kişisel hesaplarından formu doldurmaları sağlanmıştır. Her katılımcının forma yalnızca bir kez cevap verebiliyor olması ve mail adreslerinin de kişisel hesaplarından atıldığını kanıtıyor olması formun güvenilirliğini arttıran nedenlerden en önemlisi olarak gözlemlenmiştir. Formun doldurulması ile birlikte araştırmacının kişisel e-posta hesabına formun doldurulduğu bilgisi gelmekte ve formlar araştırmacının kişisel e-posta hesabına

otomatik olarak kaydedilmektedir. Formun doldurulması gönüllü katılımcının hızına bağlı olarak en fazla yarım saat sürmekte olup katılımcıya formu doldurması ile ilgili bir süre sınırlaması konulmamıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Yapılandırılmış “Suriyeli Ortaokul Öğrencilerinin Geometri Öğretiminde Karşılaşılan Sorulara Yönelik Öğretmen Görüşme Formu’ndan ” elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile değerlendirilmiştir. İçerik analizi elde edilen verilerin daha derinlemesine işlenmesini gerektirir (Yıldırım ve Şimşek,2008: 110). Araştırmacı verilerin analizini yaparken öğretmenlerden gelen formların her birine ayrı bir kod numarası vermiştir. Kod numaraları her bir öğretmen için 1 den 32 ye kadar olup Ö1, Ö2, Ö3, ... Ö32 şeklindedir. Görüşme formunda **Ders** başlığı altında toplam 10 soru, **Materyal** başlığı altında 8 soru, **Mevzuat ve Aile İşbirliği** başlığı altında 4 soru ve son olarak **Hazırlık** başlığı altında 4 soru sorulmuş olup her başlık ve bu başlıklara ait soruların cevapları içerik analiz yöntemi ile değerlendirilmiştir. Görüşme formlarından elde edilen veriler incelenip değerlendirilirken formdaki başlık ve sorulara uygun görüşlerden en kapsamlı olanlar ile sorunu en iyi temsil eden görüşler yorumlanmıştır.

3.6. Araştırmanın Geçerliği ve Güvenirliği

Bilimsel çalışmalarda, sonuçların inandırıcılığı en önemli ölçütlerden biridir (Başkale, 2016). Geçerlik, en geniş tanımıyla uygulanan testin bireyin ölçülmek istenen özelliğini diğer özelliklerle karıştırmadan ne derece doğru ölçtüğüyle ilgili bir kavramdır (Büyüköztürk, 2012, s.116). Güvenirlik ise; bir ölçme aracının farklı ölçüm araçları ile birden fazla yapılan ölçümlerde elde edilen sonuçların birbiri ile tutarlılığını ifade eder (Balaban Salı, 2012, s.153)

3.7. Araştırmacının Rolü

Araştırmada kullanılan “Suriyeli Ortaokul Öğrencilerine Geometri Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlara Yönelik Öğretmen Görüşme Formu” yapılandırılmış form öğretmenlerin kişisel bilgilerinin sorulduğu 11 soru dışında 4 temel bölümden oluşmuştur. Öğretmenlere toplamda 37 soru yöneltilmiş olup bu soruların bazıları açık uçlu sorulardan oluşmaktadır. Gerekli literatür taraması yapıp benzer nitel araştırmalar incelendikten sonra hazırlanan yapılandırılmış görüşme formu uzman görüşlerine sunulmuştur. Uzman görüşlerinden alınan dönütler ve ilgili düzeltmelere neticesinde forma son hali verilmiştir. İlgili izinler alındıktan sonra görüşme yapılacak öğretmenlerle gönüllük esasına göre tek tek formun içeriği tanıtılarak formu doldurmaları istenmiştir. Form toplamda 52 öğretmene

uygulanmış fakat formu doldurmayan, soruların çoğunu eksik bırakan ve formu doldurma konusunda yeterince gönüllü olmayan öğretmenlerin formları elenerek bu sayı 32 ye düşürülmüştür. Elde edilen veriler araştırmacı tarafından veri içerik analiz yöntemi ile incelenmiştir. Araştırma süresince etik ilkelere bağlı kalınmış ve verilerin güvenli bir şekilde elde edilip saklanması hususunda dikkat edilmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Görüşme formundan elde edilen veriler, içerik analizi sonucunda 4 ana başlığa ayrılmıştır. Bu başlıklardaki bulguları en iyi temsil edecek görüşler alınmıştır.

4.1. Öğretmenlerin Ders Anlatımı Sırasında Karşılaştıkları Sorunları Belirlemeye Yönelik Bulgular

Bu başlık altında toplam 10 tane soru sorulmuş olup, amaç; öğretmenlerin yabancı uyruklu öğrencilerin olduğu sınıflarda ders anlatırken karşılaştıkları sorunları belirlemeye ilişkin veriler elde etmektir.

Araştırmacı bu ana başlık altındaki ilk sorusu olan “Suriyeli öğrencilere geometri öğretirken ne tür sorunlar yaşıyorsunuz ?” şeklindeki genel kapsamlı sorusunu iletmıştır. Öğretmenlerin çoğu soruya benzer yanıtlar vermiş olup Suriyeli öğrencilerin olduğu sınıflarda dil ve iletişim problemleri yaşadıklarını ayrıca matematiksel terim ve kavramları aktarırken daha fazla zaman harcadıklarını ve bazen matematiksel kavramları aktarmakta zorlandıklarında betimleme yoluna gittiklerini ifade etmişlerdir. Hiç Türkçe bilmeyen öğrencilerinin olduğunu ifade eden Ö2 kodlu öğretmen sorunu şu şekilde açıklamıştır: “Öğrencilerin geneli çok iyi Türkçe bilmedikleri için iletişim problemi yaşıyorum. Bu durum da dersin ilerlemesini yavaşlatıyor.” Bu açıklamayı destekleyen Ö3 kodlu öğretmen sorunu “Dil sorunu, bilgi düzeyinin üstüne çıkmaktadır.” şeklinde cevaplamıştır. Ö6 kodlu öğretmen soruna farklı açıdan yaklaşmış ve Suriye’den yeni gelen öğrencileri için Suriye’deki eğitim sistemine göre matematik konularının geometri konularına göre önceki yıllarda anlatıldığını ve Suriyeli öğrencilere ilk elden geometri anlatmanın avantaj olduğunu fakat bunun karma sınıflarda zaman alıcı olduğunu aktarmıştır. Öğretmenlerin çoğu genelde dil ve iletişim sorunun geometrik kavramları, analitik düşünmeyi ve yorum yapmayı öğretmede ciddi sorunlar teşkil ettiği için bazı konuların aktarımında ihmaller olduğu konusuna da değinmiştir. Bu soru ile ilgili bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

Ö10 “Genelde kavramları anlamakta güçlük çekiyorlar. Bizimde ayrıntıya inme ya da kavram üzerinde duracak vaktimiz olmadığı için maalesef çoğu zaman göz ardı ediyoruz”

Ö17 “Dil konusunda sorun yaşadığım zamanlar oluyor. Zaten Türkçe biliyorsa diğer öğrencilerin yaşadığı sorunlara benzer sorunlar yaşıyorlar.”

Ö23 “*Dil problemi yaşıyorum genel olarak Türkçe bilmedikleri için Arapça karşılıklarını öğrenmeye çalışmam da yeterli olmuyor*”

Ö29 “*Aslında geometri kısmındaki sorunumuz şöyle Türkçe bilmediği için konuyu anlatırken ne anladığını ne demek istediğinin farkında değil. Bundan dolayı oluşacak anlam sıkıntısı başlayınca her alanda zorlanıyorlar .*”

Dil ve iletişim sorunları dışında ilk kez kendi yurtlarında okula gidip daha sonra Türkiye’deki okullarda eğitim öğretime devam eden öğrencilerin Türkçe öğretimde zorlandıkları ve kendi eğitim sistemlerindeki yazım kurallarından ve okuma şekillerinden kopamadıkları, Türkçe okuma yazma öğrenseler dahi kendi sistemleri ile karıştırdıkları gözlemlenmiştir. Ö13 kodlu öğretmen “*Sayıları ters yazıyorlar ya da ters okuyorlar. Mesela ben 46 yazıyorum onlar 64 diye okuyorlar.*” şeklinde cevap vermiştir. Ö24 kodlu öğretmenin de “*Öğrencilerin en çok temel gerekli şeyleri bilmemeleri ve bazı sembollerin onlara farklı öğretilmiş olması. Arapçadan ve defteri soldan kullanmaya başlamalarından dolayı*” şeklinde cevap vermesi bu durumu destekler niteliktedir.

Yapılan araştırmada Ders ana başlığı altında ikinci soru olan “Suriyeli öğrencilerinizin matematik ve geometri dersi için hazırbulunuşluk düzeylerini nasıl ölçüyorsunuz / anlıyorsunuz?” sorusu öğretmenlere yöneltildiğinde verilen cevapların benzerlik gösterdiği gözlemlenmiştir. Öğretmenlerin dil ve iletişim sıkıntısı dışında Suriyeli öğrencilerin hazırbulunuşluklarını ölçmedeki yöntemlerinin genellikle Türk öğrencilerinden farklı olmadığı bulgusuna ulaşılmıştır. Ö1 kodlu öğretmen “*Öncelikle öğrencilere temel sorular sorarak başlıyorum. Daha sonra tüm sınıfa hazırbulunuşluk testlerini uyguluyorum. Arapça- Türkçe bilen öğrenciler sayesinde iletişim kuruyorum.*” şeklinde cevap vermiştir. Ö32 kodlu öğretmen aynı soruya “*Anlatacağım konuyu öğrenebilmeleri için temel oluşturan bilgilere sahip olup olmadıklarını onlara sorular sorarak anlıyorum, çoğu zaman temellerinin olmadığını görüyorum (zaten sınıftaki bütün öğrencilerin seviyeleri aynı sayılır) önce konuyu öğrenebilmeleri için gerekli kazanımları verip daha sonra esas kazanıma geliyorum. Bütün konuları olabildiğince basit anlatmaya çalışıyorum*” şeklinde cevap vermiştir. Ö31 kodlu öğretmen ise “*Görsel ve videolar ile anlatım yaparak ve dönüt bekliyorum. Bir sınıfta seviye belli olsa da mülteci öğrencilerimin her birinin seviyesi farklı ondan onlara özel ön test son test yapıyorum*” şeklinde cevap vererek geometride somut yaşantı sağlamanın, materyal ve görsellikle öğretime destek sağlamanın önemini vurgulamıştır.

Görüşme formunda öğretmenlere “Öğrencilerinizi derse güdülemek ve onları motive etmek için neler yaparsınız?” sorusu sorulmuş ve elde edilen bulgularda öğretmenlerin çoğunun kendi deneyimleri doğrultusunda sınıfın atmosferine göre farklı etkinlikler yaptığı sonucuna ulaşılmıştır. Her sınıf düzeyinde olduğu kadar ortaokul öğrencilerinde de özellikle matematik ve geometri konuları öğretilirken motivasyon ve güdülenmenin sağlanmasının öğrenme açısından ne kadar önemli olduğu aşıkardır. Diğer öğretmenlerden farklı olarak Ö7 kodlu öğretmen “*Bildiğimiz bir kaç kelime Arapça ile güdülemeye çalışıyoruz*” şeklinde cevap vermiştir. Ö1 kodlu öğretmen ise “*Öğrencilerin ilgisini çekecek şekilde ders işlerim. Konuyla ilgili materyaller kullanırım. Gerektiğinde ayrı ayrı ilgilenir, onları anlamaya çalışır ve en önemlisi bunu hissettiririm.*” şeklinde cevap vermiştir. Görüşme formunu dolduran öğretmenlerin cevaplarına bakıldığında farklı etkinlikler yapılsa da çoğunun öğrencileri güdülemek onları motive etmek adına yaptıklarının Türk öğrencilerden çok farklı olmadığı ve her öğretmence güdüleme yapmanın önemsendiği bulgusuna ulaşılmıştır. Bazı öğretmenlerin öğrencileriyle matematikle ilgili oyunlar oynadığı bazılarının farklı sunum ve görsellerle öğrencilerin dikkatini konuya çektiği bazı öğretmenlerin ise konu ile ilgili ilginç videolar izleterek öğrencileri motive ettiği bulgular arasındadır. Bazı öğretmenler sınıflarında azınlıkta olan Suriyeli öğrencilerin motivasyonunu dezavantajlı olduklarını düşünerek duygusal anlamda desteklediklerini ifade etmişlerdir. Ö25 kodlu öğretmenin “*Onların hayatlarıyla ilgilendiğimi bireysel olarak onları kabul edip sevdiğimi gösterince hepsi bir süre sonra ilgisini gösteriyor zaten ilgiye o kadar muhtaçlar ki*” şeklindeki cevabı bu düşüncayı destekler niteliktedir.

Yapılan araştırmada öğretmenlere “*Geometrinin bir düşünme ve muhakeme sanatı olduğu düşünülürse öğrencilerinize kendilerine yabancı gelen bir konuda düşünmeyi öğretmenin zorlukları nelerdir?*” sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri cevaplar; yabancı uyruklu öğrencilere bilmedikleri kavramları farklı bir dilde öğretmenin bilhassa soyut düşünmeyi, muhakeme etmeyi öğretmenin ne kadar zor olduğunu kanıtlar niteliktedir. Bu soruya cevap veren bazı öğretmenlerin verdikleri cevaplar şu şekildedir.

Ö1 kodlu öğretmen “*Soyut kavramların hepsini somut hale dönüştürmek, şekilleri zihninde canlandırabilmek ve bunu öğrenciye aktarabilmek her zaman mümkün olmayabilir. Kısacası en büyük zorluk soyut kavramları aktarabilmektir. Öğrencilerin sorularda mantık yürütebilmeleri için kavram yanlışlarını ortadan kaldırmak gerekir ve konuya tamamen hakim olması gerekir ki bir soru hakkında düşünebilsin.*”

Ö2 kodlu öğretmen “Kendilerine yabancı gelen bir konuyu bildiklerinden yola çıkarak öğrenciler düşündürülür. Suriyeli öğrenciler hem temel bilgileri az olduğu için hem de dil sorunu olduğu için bu yöntemi yapmakta zorlanıyorum.”

Ö4 kodlu öğretmen “Maalesef bu çok zor bir durum. Üç boyutlu şekillerin olduğu ünitelerde özellikle tarif etmekte çok zorlanıyorum. Dil yeterli olsa belki durum daha farklı olabilirdi”

Ö5 kodlu öğretmen “Soyut düşünme becerisini kazandırmak için önce dil sorununu çözmek gerek”

Ö6 kodlu öğretmen “Yeni nesil soruları öğretmekte zorluk yaşıyoruz çünkü ezberci bir sistemden geliyoruz. Geometride de yeni nesil soru tarzı çok yönlü düşünmek önemli fakat asıl mesele bunu kavrayamamak.”

Ö18 kodlu öğretmen “Geometri matematiğe nazaran daha soyut bir ders. Öğrencinin hayal gücünü kullanması gerekir. Bu noktada zorluk başlıyor.”

Şeklinde cevaplar verilmiştir. Yapılan araştırmada Suriyeli öğrencilere ders anlatmada yaşanan zorlukların temelinde dil ve iletişim problemlerinin ağırlıkta olduğu bulgular arasındadır. Bazı öğretmenlerin verdikleri cevaplarda; öğrencileri düşünmeye yönlendirmenin zor olduğu, aynı zamanda Türkçe bilmeyen öğrenciler için bu durumun daha da zor bir hal aldığı ve bunun sonucu olarak öğrencilerde bakış açısı geliştirmenin neredeyse olanaksız hale geldiği şeklinde verilere ulaşılmıştır.

Görüşme formunda öğretmenlere yöneltilen bir başka soru da “Suriyeli öğrencilerle geometrik şekiller konusunu nasıl işliyorsunuz? Örneklerle açıklayabilir misiniz?” şeklindedir. Öğretmenlerin konuyu anlatırken kendilerine has yöntemleri olduğu gibi çoğu öğretmenin şekilleri gerek materyaller kullanarak gerek bilgisayar programları ve çeşitli görseller kullanarak somutlaştırdıkları ve bu şekilde aktardıkları forma verdikleri cevaplar arasındadır. Ö1 kodlu öğretmen “Günlük hayattan örnekler vererek işliyorum. Sınıfa somut örnekler getiriyorum ve pipetlerle, kibrit çöpleriyle, kartonlarla geometrik şekilleri öğrencilerimle birlikte yapıyorum.” şeklinde cevap vermiş Ö2 kodlu öğretmen de “Suriyeli öğrencilerimiz için görsellik önemli gündelik hayattan örneklerle, pano hazırlatarak, etkinlik üreterek dersi işliyorum. Örneğin bir üçgeni levha resmi göstererek, bir çemberi sınıfa hulahop getirerek anlatıyorum” cevabı ile desteklemiştir. Geometrik cisimler konusunda genellikle somut materyaller kullanan öğretmenlerin çizim seti kullanarak, üç boyutlu nesnelerle derse girerek,

öğrencileri okulun bahçesine çıkarıp somut nesnelerle yaşantılar sağlayarak, akıllı tahtadan görsel bir video izleterek öğrettikleri öğretmenlerin verdikleri cevaplar arasındadır. Ö22 kodlu öğretmen bu soruya “*Geometrik şekilleri, öncelikle bilip bilmediklerini soruyorum. Sonra geometrik şekilleri akıllı tahtada gösterip Türkçe isimlerini öğretip defalarca tekrar ettirip önce Türkçe anlamlarını öğretiyorum. Geometrik şekillerle ilgili kazanımları anlatıp onlara geometrik şekilleri çizip kesmelerini ve arkalarına hangi geometrik şekil olduklarını ve özelliklerini yazmalarını istiyorum. Etkinliklerle daha iyi pekiştirmelerini sağlamaya çalışıyorum.*” şeklinde cevap vermiştir. Ayrıca ortaokul öğrencilerinde konunun zorluğu ve yaş gruplarına göre bazı öğrenmelerin oyun yardımıyla daha rahat öğrenilebileceğini düşünen Ö13 kodlu öğretmen “*Çeşitli etkinliklerle öğretiyorum örneğin çokgenleri anlatırken öğrencileri el ele tutuşturup hangi çokgeni oluşturduklarını ve temel elemanlarının neler olduğunu soruyorum ya da materyallerden yararlanıyorum.*” şeklinde cevap vermiştir.

Görüşme formunda yer alan “Suriyeli öğrencilere geometride temel kavramları nasıl işliyorsunuz?” sorusuna öğretmenlerin benzer cevaplar verdiği ve geometride temel kavramların öğretiminde somut şekil ve nesnelerin büyük rol oynadığı bulguları ağırlık kazanmıştır. Ö20 kodlu öğretmen “*Temel kavramları bilip bilmediklerini soruyorum. Sonra onlara görsellerini çizip Türkçe isimlerini öncelikle öğrenmelerini sağlıyorum. Daha sonra onlarla temel kavramları pekiştirmeleri için oyun oynuyoruz. Etkinliklerle pekiştirmelerini sağlıyorum.*” şeklindeki cevabıyla diğer öğretmenlerin verdikleri cevapları destekler niteliktedir. Bazı öğretmenlerin geometride temel kavramları; atılan şut, başlangıç ve bitiş adresleri belli olan yollar, kayan yıldızlar, ufuk çizgisi gibi daha somut ve orijinal örneklerle aktardığı dile getirilmiştir.

Araştırmacı; öğretmenlere Suriyeli öğrencilere geometri sorusu üzerinde düşünürken nasıl bir algoritma izledikleri sorusunu yönelttiğinde aldığı cevapların genellikle olması gereken ve Türk öğrencilerden farklı olmayan yöntemler olduğunu dile getirmişlerdir. Bu soruya cevap veren Ö13 kodlu öğretmenin “*Problemi düzgün bir şekilde anlama, kendi cümleleriyle ifade etme, verilenleri ve istenenleri söyleme ve yazma çözüme ilişkin metot geliştirme ve problemi çözme basamaklarını kullanıyorum.*” şeklindeki cevabı bu durumu kanıtlar niteliktedir.

Görüşme formunda öğretmenlere yöneltilen bir başka soru da “Öğrencilerinizin ders süresi boyunca dikkatlerini çekmeyi ve bu durumu sürdürmeyi nasıl sağlıyorsunuz?” şeklindedir. Ö1 kodlu öğretmen “*Bazen öğrencilerin ilgisini çekecek konuyla ilgili oyunlar oynuyoruz. Materyaller getirerek ilgilerini çekiyorum. Zaman zaman sorular sorup sohbet*

ediyorum, özellikle son saatlerde onları anlamaya çalışıyorum ve dersi parçalara bölüyorum.” şeklinde cevap vermiştir. Diğer öğretmenlerin de verdikleri cevaplar bu cevabı destekler niteliktedir. Ö9 kodlu öğretmenin *“Anlatım yöntemimi değiştiriyorum, video ve web araçlarından faydalaniyorum.”* şeklindeki cevabı öğrencilerin dikkatlerini ders süresi boyunca sağlamayı sürdürmede etkili olan bir başka önemli yöntemi kullandığını ifade etmiştir. Ayrıca iyi bir ders planı yapmanın ve zaman yönetimini etkili kullanmanın da önemli olduğunu dile getiren Ö13 kodlu öğretmen *“İyi bir planlama ve derste bütünlüğü sağlama dikkati sürdürmede etkili oluyor. Ayrıca konu ile ilgili görseller paylaşarak, ilginç sorular sorarak, konu ile ilgili materyaller kullanarak dikkati sürdürmeyi sağlıyorum.”* şeklinde cevap vermiştir.

Ders ana başlığı altında öğretmenlere yöneltilen sorulardan bir tanesi de *“Suriyeli öğrencilerinize soru sorduğunuzda ne tip geribildirimler alıyorsunuz? Aldığınız dönütler dersin sürekliliği konusunda yeterli oluyor mu?”* şeklindedir. Verilen cevaplardan anlaşılacağı üzere Suriyeli öğrencilerin derse çok fazla katılım göstermediği, soruların çoğunu anlamadıkları, cevap vermeye çekindikleri, cevabı bilseler bile ifade etmekte zorlandıkları ve genelde cevap veren öğrencilerin tek kelimelik cevaplar verdikleri bulgularına rastlanılmıştır.

Suriyeli öğrencilere verilen ödevler, ödevleri yapıp yapmadıkları konusundaki dönütler ve ödev yapmaları konusunda nasıl bir yol izlendiği ile ilgili öğretmenlere yöneltilen soruda Ö2 kodlu öğretmen *“Ödev veriyorum. Kimisinin okuması zayıf olduğu için okuma ödevi veriyorum. Kimisi çarpım tablosu bilmediği için çarpım tablosu ezberlemesi için ödev veriyorum. Araştırma ödevleri, 4-5 gruplara ayırarak oyun bulmalarını istiyorum. Ödev yapmadıklarında okulumuzda Suriyeli yardımcı öğretmenler var iletişimin daha iyi olabilmesi için onlardan yardım alıyorum.”* şeklinde cevap vermiştir. Ö18 kodlu öğretmen *“Seviyelerine göre ödevler veriyorum genellikle yapıyorlar ödev yapmadıklarında sebebini öğreniyorum sebebi eğer konunun yeterince anlaşılammış olması ise konuyu kısaca biraz tekrar edip tekrar ödevlendirme yapıyorum başka sebepler varsa ona göre bir yol izliyorum”* şeklinde cevap vermiştir. Genel olarak öğretmenlerin Suriyeli öğrencilere ödev verme konusunda diğer öğrencilerden farklı davrandıkları gözlemlenmiştir. Suriyeli öğrencilere verilen ödevler genellikle geçmiş konuları hatırlatmak, yeni konulara zemin sağlayıcı temel konuları öğretmek ve öğrenilen konuları pekiştirmek amaçlı daha basit konulardan oluşmaktadır.

4.2. Öğretmenlerin Ders Anlatımı Sırasında Kullandıkları Materyallerin Önemine İlişkin Bulgular

Geometri öğretiminde materyal kullanmak dersin somutlaştırılması ve daha kalıcı öğrenmeler sağlaması açısından önemlidir. Özellikle de yabancı uyruklu öğrencilere geometri öğretmede materyal kullanımı daha da önem kazanmaktadır.

Yapılan araştırmada öğretmenlere geometri dersinin öğretiminde materyal kullanıp kullanmadıkları sorulduğunda tamamının materyal kullandığı belirtilmiştir.

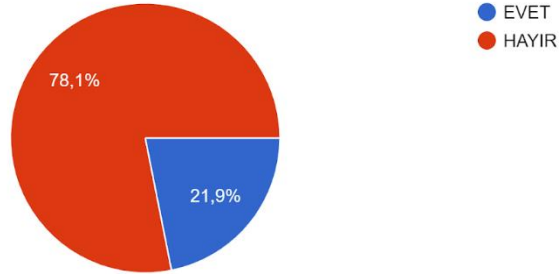

Şekil 11. Suriyeli Öğrencilerin Dersine Giren Öğretmenlerin Öğretimde Kullandıkları Materyallerin Dağılımı

Görüşme formunda öğretmenlerden kullandıkları materyallerden bazılarını belirtmeleri istenmiştir. Yukarıdaki grafikten de anlaşılacağı üzere teknoloji, akıllı tahta, projeksiyon cihazı, pergel-cetvel, kağıt katlama ve bunların yanında kendilerinin de ayrıca belirtmiş oldukları birçok materyalin matematik ve geometri öğretiminde kullanıldığı bulgular arasındadır. Kendilerine bu sorunun yöneltildiği öğretmenler arasında en yaygın materyalin pergel ve cetvel olduğu en az kullanılanın ise projeksiyon cihazı olduğu gözlemlenmiştir.

Görüşme formunda öğretmenlere, kullandıkları materyallerin İngilizce veya Arapça karşılıklarını bilip bilmedikleri sorulduğunda, neredeyse %80'inin materyallerin isimlerinin başka dilde karşılıklarını bilmedikleri bulgusuna ulaşılmıştır.

Kullandığınız materyallerin İngilizce ya da Arapçasını biliyor musunuz?
32 yanıt

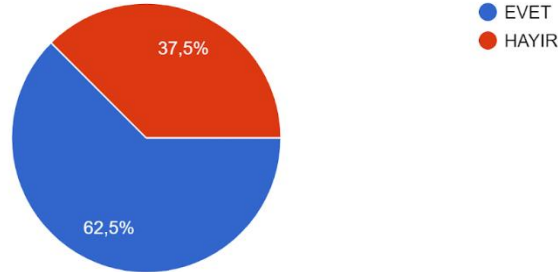
Şekil 12. Suriyeli Öğrencilerin Dersine Giren Öğretmenlerin Öğretimde Kullandıkları Materyallerin Yabancı Dildeki Karşılığının Bilinme Durumunu Gösteren Dağılım

Literatürde materyal kullanımının birçok derste faydalı olduğu bilinmektedir. Materyal kullanımının matematik ve geometri derslerinin en önemli ögesi olduğu da bilinmektedir. Görüşme formunda öğretmenlere yöneltilen “Suriyeli öğrencilere geometri öğretiminde materyal kullanmak etkili midir? Neden?” sorusunda öğretmenlerin büyük çoğunluğunun materyal kullanımının sadece yabancı uyruklu öğrencilerin değil tüm öğrenciler için önemli olduğu bulgusu yer almaktadır. Ö9 kodlu öğretmen “*Sadece Suriyelilerin değil tüm öğrencilerin geometri öğretiminde materyal önemlidir.*” Şeklinde cevap vermiştir. Ö17 kodlu öğretmenin bu soruya verdiği “*Evet etkilidir çünkü materyallerle konu daha çok görselleştiriliyor bu da öğrencilerin konuyu daha etkili öğrenmelerine katkı sağlıyor*” şeklindeki yanıtı diğer öğretmenlerce de desteklenmektedir. Ayrıca Ö32 kodlu öğretmen, dil problemi yaşayan yabancı uyruklu öğrencilerin görsel materyaller yardımıyla zihinlerinde daha doğru şekiller oluşturabileceğini belirtmiştir.

Görüşme formunda öğretmenlere sınıflarında akıllı tahta olup olmadığı sorulmuş ve 32 öğretmenden 20 sinin sınıfında akıllı tahta olduğu 12 sinin ise sınıfında akıllı tahta olmadığı bulgusuna rastlanmıştır.

Sınıfınızda akıllı tahta var mı?

32 yanıt

Şekil 13. Suriyeli Öğrencilerin Dersine Giren Öğretmenlerin Sınıflarındaki Akıllı Tahta Durumunu Gösteren Dağılım

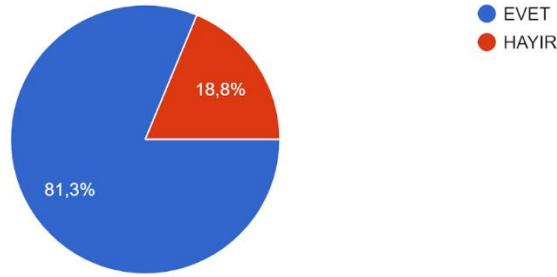
Araştırmada öğretmenlerin akıllı tahtayı geometri öğretiminde aktif olarak kullandığı bulgusu elde edilmiştir. Görüşme formuna cevap veren öğretmenler geometri öğretiminde akıllı tahtadaki oyun ve videolardan sıkça yaralandıklarını ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin çoğunun akıllı tahtadaki dinamik yazılımlardan sıkça yararlandığı; geometrik şekillerin çizimleri konusunda ve üç boyutlu ortamda geometrik şekilleri döndürerek öğrencilerdeki uzamsal algıları daha rahat geliştirebildikleri verilen cevaplar arasındadır. Akıllı tahta kullanma olanağı olan öğretmenler internet yardımıyla birçok eğitim platformundan da faydalanabildiğini ve akıllı kitaplara daha rahat erişim sağlayarak daha geniş bir soru çözüm havuzuna ulaşabildiklerini belirtmişlerdir.

“Akıllı tahtadaki görsel ve işitsel içeriklerin geometri öğretiminde faydalı olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusuna tüm öğretmenlerin yanıtı faydalı olduğu yönündedir. Öğretmenlere “Geometri öğretiminde bilgisayar destekli programlar kullanıyor musunuz? Cevabınız evet ise hangi programları kullanıyorsunuz?” şeklinde soru sorulmuştur. Akıllı tahtayı özellikle de geometri öğretiminde aktif olarak kullanan öğretmenlerin çoğu birçok konuda kendilerine yardımcı olan dinamik yazılım programı kullandıklarını ifade etmişlerdir.

4.3. Suriyeli Öğrencilerin Olduğu Okullarda Mevzuat Ve Aile İşbirliği Konusunda Öğretmenlerin Görüşlerine İlişkin Bulgular

Araştırmada öğretmenlere “Türk öğrencilerden farklı olarak Suriyeli öğrencileriniz için ayrı bir matematik-geometri öğretim programı kullanıyor musunuz?” sorusu yöneltilmiş olup neredeyse öğretmenlerin tamamı Suriyeli öğrenciler için Türk öğrencilerden farklı bir öğretim programı uygulamadıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca Suriyeli öğrencilerin derse devam konusunda özen gösterip göstermedikleri sorulduğunda; çoğu öğretmenin, özen gösterdikleri konusunda görüş bildirdiği gözlemlenmiştir.

Öğrencileriniz derse devam konusunda özen gösteriyorlar mı?
32 yanıt

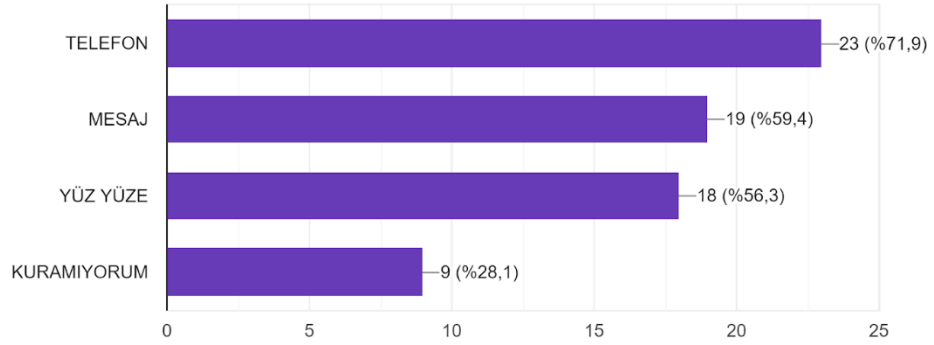
Şekil 14. Suriyeli Öğrencilerin Dersine Giren Öğretmenlerin Sınıflarındaki Öğrencilerin Derse Devam Durumunu Gösteren Dağılım

Yapılan araştırmada öğrencileri derse devam konusunda özen göstermeyen öğretmenlere bu durumun nedeni sorulduğunda Suriyeli öğrencilerin derse devam konusunda diğer öğrencilere göre belirgin farklar olmadığı bulgusuna rastlanmıştır.

Görüşme formunda öğretmenlere Suriyeli öğrencilerin aileleri ile nasıl iletişim kurdukları sorulmuştur. Bu soruya cevap veren öğretmenlerin çoğunun telefonla iletişim kurduğu fakat bir kısmının ise hiçbir şekilde iletişim kuramadığı bulgularına rastlanmıştır.

Öğrencilerinizin aileleri ile nasıl iletişim kuruyorsunuz?

32 yanıt

Şekil 15. Öğretmenlerin Suriyeli Öğrencilerin Aileleri İle İletişim Kurma Yöntemini Gösteren Dağılım

Görüşme yapılan öğretmenlerin bir kısmı iletişim kuramadıkları öğrencilerin ailelerini okula çağırarak tercüme yoluyla ve ancak yüz yüze iletişim kurabildiklerini ifade etmiştir. Öğrencilerine mesaj yoluyla ulaşabilen bazı öğretmenler ise sınıfta kurulan mesaj gruplarına toplu mesajlar atılarak kurulan iletişimin Suriyeli çocuklarca anlaşıldığından emin olmadıklarını söylemişlerdir.

Görüşme formunda öğretmenlere “Suriyeli öğrencilere not verme ve sınıf geçirme konusunda izlenen yol, diğer öğrenciler için izlenen yoldan farklı mıdır?” sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin çoğu öğrencilere not verme ve sınıf geçirme konusunda izlenen yolun diğer öğrencilerden farklı olmadığını ifade etmiştir.

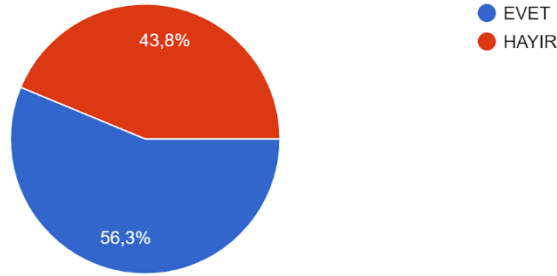
4.4. Öğretmenlerin Ve Öğrencilerin Hazırlık Süreçlerine İlişkin Bulgular

Bu ana başlık altında Suriyeli öğrencilerin bulunduğu sınıflarda ders anlatılırken dil ve iletişim konularında bir hazırlık eğitimi alınmasının gerekliliği hem öğretmen hem de öğrenci açısından araştırılmıştır.

Öğretmenlere görüşme formunda “Suriyeli öğrencilere ders anlatabilmek için öğretmenlerin dil ve iletişim konusunda bir hazırlık eğitimi alması gerektiğini düşünüyor musunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin yarısından fazlası bir eğitim alınmasının gerekliliğini ifade etmişlerdir.

Suriyeli öğrencilere ders anlatabilmek için öğretmenlerin dil ve iletişim konusunda bir hazırlık eğitimi alması gerektiğini düşünüyor musunuz?

32 yanıt

Şekil 16. Suriyeli Öğrencilerin Dersine Giren Öğretmenlerin Hazırlık Eğitimi Almalarının Gerekliliği İle İlgili Görüşlerini Gösteren Dağılım

Dil ve iletişim konusunda eğitim alınmasının gerekliliğine inanan bazı öğretmenler düşüncelerini şu cümlelerle açıklamışlardır.

Ö4 kodlu öğretmen: *“Dil anlaşmayı ve duygu aktarımını kolaylaştırıyor.”*

Ö8 kodlu öğretmen: *“Çünkü dersin kazanımlarını anlayabilmek için en azında temel kavramların karşılığı olan Arapça kelimelerin anlamlarını bilmekte fayda vardır”*

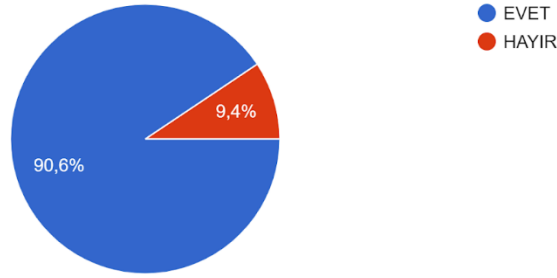
Ö12 kodlu öğretmen: *“Orta düzeyde Arapça eğitimi alınabilir, ben bazen öğrendiğim Arapça kelimeleri derste kullanıyorum çocukların hoşuna gidiyor ve derse ilgileri artıyor.”*

Bu açıklamaların aksine hazırlık eğitimini öğretmenlerin değil de öğrencilerin alması gerektiğini düşünen öğretmenlerin verdikleri eleştirel cevaplar da bulgular arasındadır. Ö2 kodlu öğretmen *“Hazırlık eğitimini bence Suriyeli öğrenciler almalı diye düşünüyorum. Öğrenciler Türkçe öğrendikten sonra seviyelerine göre sınıflara dağıtılmalı. Bu şekilde iletişim problemi yaşanıyor, derslerin ilerlemesi zorlaşıyor, zaman kaybı yaşanıyor ve diğer öğrenciler de bu durumdan olumsuz etkileniyor.”* şeklinde cevap vermiştir. Ayrıca öğretmenlerin değil de öğrencilerin dil ve iletişim için hazırlık eğitimi alması gerektiğini ifade eden Ö10 kodlu öğretmen görüşünü *“Ben öğrencilerin Türkçe öğrenmesi gerektiğini düşünüyorum. Türk eğitim sistemi içerisinde de Arapça öğrenmek zorunda olmadığımı düşünüyorum.”* sözleriyle aktarmıştır.

Öğretmenlere görüşme formunda, Suriyeli öğrencilerin okula başlamadan önce dil ve iletişim konusunda bir hazırlık eğitimi almalarının gerekliliği sorusu yöneltildiğinde neredeyse

tamamına yakının hazırlık eğitimi almaları gerektiği görüşünü savundukları bulgusuna rastlanmıştır.

Suriyeli öğrencilerin ortaokula başlamadan önce bir hazırlık eğitimi alması gerektiğini düşünüyor musunuz?
32 yanıt

Şekil 17. Suriyeli Öğrencilerin Hazırlık Eğitimi Almalarının Gerekliliği İle İlgili Öğretmen Görüşlerini Gösteren Dağılım

Ö1 kodlu öğretmen düşüncesini “*Öğrenciler Türkçe biliyorsa gerekli olduğunu düşünmüyorum. Fakat bilmiyorsa kesinlikle almalılar. İletişim probleminin olmaması, derslerin işlenmesinde aksaklıkların olmaması, arkadaşlık ilişkilerinin daha kolay kurulması, sınıfa kolayca adapte olmaları için hazırlık eğitimi almalılar.*” cümleleriyle açıklamıştır.

Dersin etkili ve akıcı işlenmesi, matematiksel muhakemelerin daha rahat kurulması, öğrencilerin sınıfa uyum sağlamaları ve anlatılan konuların hazırbulunuşluk düzeylerinin artması gibi nedenlerle öğretmenler öğrencilerin dil ve iletişim konusunda hazırlık eğitimi anlamaları gerektiğini savunmuşlardır. Ö11 kodlu öğretmenin “*Suriyeli öğrencilerimiz akranları ve öğretmenleri ile ciddi iletişim sıkıntısı çekmektedir. Bu iletişim sıkıntısı derslere de doğal olarak yansımaktadır. Öğrencilerimiz söylenenleri ve anlatılanları anlamakta ciddi anlamda zorluk yaşıyorlar. Bu nedenle ortaokula başlamadan önce iyi bir dil eğitimi almaları gerektiğini düşünüyorum*” şeklindeki cevabı bunu destekler niteliktedir. Suriyeli öğrencilerin hazırlık eğitimi almalarının gerekli olmadığını düşünen Ö12 kodlu öğretmen görüşünü “*Hayır. İyi bir ilkokul eğitimi ile onlar da diğer öğrencilerin seviyesinde olabilir hatta Türk öğrencilerden daha güzel Türkçe konuşan Suriyeli öğrenciler ile de karşılaşıyorum.*” şeklinde açıklamıştır.

BÖLÜM V

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmanın amacı, Suriyeli ortaokul öğrencilerinin geometri öğretiminde karşılaştıkları sorunları öğretmen görüşleri açısından belirlemektir. Bu araştırmanın çalışma grubu, 2020-2021 eğitim-öğretim yılında Hatay ilinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi devlet ortaokullarında görev yapan 32 ilköğretim matematik öğretmeni oluşturmaktadır. Bu çalışma nitel bir araştırma olup araştırma görüşme tekniği kullanılmıştır. Bu çalışmada öğretmenlere araştırmacı tarafından hazırlanıp uzman görüşüne sunulan “Suriyeli Ortaokul Öğrencilerine Geometri Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlara Yönelik Öğretmen Görüşme Formu ” başlıklı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Görüşme formundan elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile değerlendirilmiştir.

5.1.1. Öğretmenlerin Ders Anlatımı Sırasında Karşılaştıkları Sorunları Belirlemeye Yönelik Sonuçlar

Başar vd. (2018) çalışmasında savaş ortamından kaçıp gelen öğrencilerin olumsuz yaşantılarının eğitim öğretim süreçlerinin üzerindeki etkileri belirlenmiştir. Çocukların üzerlerinden atamadıkları psikolojik etkilerin öğrenme ortamında telafi edilmesi zor olan öğrenme eksikliklerine dikkat çekilmiştir. Ayrıca çocukların olumsuz yaşantılarından ötürü çevredeki insanlara güvenmedikleri ve kuşku duyguları ve yabancılaşma eğiliminde oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Moralı (2018) çalışmasında Suriyeli öğrencilerinin yaşadıkları birçok sorunla beraber en önemlisinin dil ve dil öğrenmeyle ilgili sorunlar olduğu tespit edilmiştir. Sığınmacı çocukların yaşadıkları psikolojik sorunlara çokça değinen araştırmacı, çocukların küçük yaşta yaşadıkları yoğun problemlerin eğitim öğretim yaşamlarına olumsuz yansımalarını tespit etmiştir. Ayrıca Suriyeli çocukların dili kavramaya çalışırken kendi dillerindeki cümle yapılarıyla olan farklılıkları öğrenmedeki zorlukları tespit edilmiştir. Bu çalışmanın verilerine göre elde edilen sonuçlarla araştırmamızda elde edilen bulgular benzerlik göstermektedir. Suriyeli öğrencilerin dil ve öğrenme sorunları yaşıyor olmaları eğitim konusunda aksaklıklara yol açmaktadır.

Yurdakul vd. (2018) çalışmasında mülteci öğrencilerin yaşadıkları dil sorunlarının öğrenme ortamına birçok olumsuz etkisi olduğu bulgusu tartışılmıştır. Mülteci öğrencilerin yaşadıkları dil sorunlarının derse odaklanma, öğrenememe, öğrenmede isteksiz davranma, sınıfa uyum sağlayamama ve dikkat dağınıklığı kaynaklı sınıf düzenini bozmaya yönelik davranışlarda bulunma bulguları tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin okul ortamında arkadaşları tarafından dışlandıkları bulgusuna ulaşılmıştır. Kültürel farklılıkların mülteci çocukların önünde ciddi bir engel olduğu tartışılmıştır. Öğrencilerin duygusal anlamda sorunlar yaşadıkları, olumsuz şiddet ortamlarından gelen kaçıp gelen çocukların halen duygusal olarak iyileşemedikleri bulgularına ulaşılmıştır. Öğrencilerin okulu aile ortamı gibi görmeleri ve güven duyguları oluşturabilmeleri açısından öğretmenlerin kaynaştırma ve benzeri etkinliklerle önemli sorumluluklar taşımaları gerektiği bulgularına da değinilmiştir. Bu çalışmanın verileri, bulguları ve sonuçları ile araştırmamızın sonuçları benzerlik göstermektedir.

Başar vd. (2018) çalışmasında Suriyeli öğrencilerin dil ve iletişim konularındaki yetersizliklerinin eğitim ve öğretim ortamında olumsuz sonuçları tespit edilmiştir. Dili yeterince bilmemelerinden kaynaklı kendilerini ders ortamından soyutladıkları ve etkinliklere yeterince katılamadıkları tespit edilmiştir.

Cırt Karaağaç vd. (2019) çalışmasında eğitim öğretime Suriye’de başlayıp daha sonra Türkiye’de eğitime devam eden öğrencilerin matematik ön bilişlerinin diğer derslere göre daha yeterli olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Altıntaş (2018) çalışmasında Suriyeli öğrencilerin eğitim öğretimde karşılaştıkları en büyük problemin dil ve iletişim olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Diğer birçok sorunun da dil ve iletişim kaynaklı dolaylı sorunlar olduğunu vurgulamıştır. Suriyeli öğrencilerin toplumsal olarak rencide edilmelerinin eğitim ve öğretim ortamlarına yansımaları ve oluşturduğu olumsuz sonuçlar üzerinde durulmuştur.

Cırt Karaağaç vd. (2019) çalışmasında Suriyeli öğrencilerin okullarda yaşadıkları en büyük problemin dil olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Türkçe konusunda yetersiz olmalarının okuldaki öğrenmelerini olumsuz etkilediği ve gerçekleşmemiş öğrenmelerin diğer birçok soruna neden olduğu sonuçları üzerinde durulmuştur.

Oğraş (2019) çalışmasında Suriyeli öğrencilerin dersine giren öğretmenlerin sınıfta mülteci çocukların dikkat ve odaklanmalarını sağlamada zorlandıkları bulgusuna ulaşmıştır. Ayrıca dersin işlenişinde kullanılan öğretim yöntem ve tekniklerinin de yetersizliğini ifade

etmiştir. Suriyeli çocuklara ders anlatırken materyal kullanmanın önemine de değinen araştırmacı materyal kullanımının birçok ders için yaygınlaştırılmasının gerekliliğini de vurgulamıştır. Ayrıca Suriyeli çocuklar için dil öğretimin büyük bir sorun olduğunu tespit etmiş ve giderilmesi için çeşitli önerilerde bulunmuştur.

Yukarıdaki çalışmaların neredeyse tamamından elde edilen verilerle ulaşılan bulgu ve değerlendirmeler gösteriyor ki Suriyeli öğrencilerin eğitim-öğretim sürecine girmeden önce dil ve iletişim sorunlarını çözmeleri beraberinde öğrenme ile ilgili birçok sorunu ortadan kaldıracak ve uyum sorunlarını çözmelerinde onlara yardımcı olacaktır.

5.1.2. Öğretmenlerin Ders Anlatımı Sırasında Kullandıkları Materyallerin Öneme İlişkin Sonuçlar.

Moralı (2018) çalışmasında Suriyeli çocukların eğitim ve öğretiminde kullanılan materyallerin çocukların biliş seviyelerine uygun olmadığı ve bunun öğrenme süreçlerini olumsuz etkilediği bulgusuna ulaşılmıştır.

Koştur vd. (2017) çalışmasında akıllı tahtanın matematik dersinin öğretiminde içerdiği birçok olanak açısından faydalı görüldüğü tespit edilmiştir. Akıllı tahtanın içerdiği hazır şablon ve içeriklerin dersin niteliğini arttırdığı ve kısa sürede daha fazla duyu organına hitap edilerek daha çok kavramın öğretilbildiği de vurgulanmıştır. Araştırmada akıllı tahtanın sınıflarda kullanımının olumsuz yönlerine de değinilmiştir. Akıllı tahta kullanımında oluşabilecek teknik sorunlar ve kullanıcının kullanıma ilişkin yetersizliğinin doğurabileceği olumsuzluklar da tespit edilmiştir. Bu çalışmadan elde edilen verilerle ulaşılan sonuçlar çalışmamızın bulgu, gözlem ve sonuçlarıyla örtüşmektedir.

Cırt Karaağaç vd. (2019) çalışmasında Suriyeli çocuklarının eğitiminde öğretmenlerin materyallerden çokça yararlandıklarını ve bu sayede Türkçe karşılıklarını bilmedikleri kavram ve nesneleri bir nebze öğrenebildikleri bulgusuna ulaşılmıştır.

Literatür incelendiğinde öğretimde materyal kullanımının son derece yararlı olduğu bilinmektedir. Materyal kullanımı özellikle de matematik ve geometri konularının öğretiminde daha da önemli bir yer tutmaktadır. Bu durumun dili tam olarak bilmeyen yabancı uyruklu öğrenciler için özellikle soyut derslerin kısmen somut hale getirilmesi ve kavramların görsel halde öğretilmesi açısından yararlı bulunmaktadır.

5.1.3. Suriyeli Öğrencilerin Olduğu Okullarda Mevzuat Ve Aile İşbirliği Konusunda Öğretmenlerin Görüşlerine İlişkin Sonuçlar

Başar vd. (2018) çalışmasında mülteci öğrencilere özgü bir mevzuat olmadığından mülteci öğrencilerin okula devam etme, öğrencilerin takibi gibi önemli öğelerin eksik kaldığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca spesifik bir mevzuatın olmayışı çocukların karşılaşacağı herhangi bir olumsuz durumun çocukları korumada yetersiz kaldığı tespit edilmiştir. Mülteci öğrencilere Türk öğrencilerden farklı bir yasal mevzuat olmadığından ölçme değerlendirme konusunda da dezavantajlı konuma düşebilecekleri uygulamalar olduğu da tespit edilmiştir. Mülteci çocukların okul öncesi eğitim almakla ilgili yasal bir kriterin olmaması da bir göçmen ailenin çocuğunu okul öncesi eğitime dahil etmemesi ya da okul öncesi eğitimi kendi imkanları doğrultusunda özel kurumlardan almak zorunda kaldığı da tespit edilmiştir. Bu çalışmadan elde edilen verilerle ulaşılan sonuçlar çalışmamızın bulgu, gözlem ve sonuçlarıyla örtüşmektedir.

Moralı (2018) çalışmasında Suriyeli çocuklarla ilgili mevzuatın yetersiz oluşunun çocukların sınıf yönetimi, devamsızlık, sınıfa geç kalma ve sınıftaki disiplin kurallarına uygun davranmama gibi olumsuzlukları beraberinde getirdiği bulgusuna ulaşılmıştır. Literatürdeki çalışmaların çoğunda Suriyeli çocukların her eğitim kademesinde çokça devamsızlık yaptığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Uzun vd. (2019) çalışmasında Suriyeli çocukların Türk okullarına yerleştirilirken farklı bir planlama yapılmadığı ve bunun birçok konuda olumsuz sonuçlar doğurduğu bulgularına ulaşmıştır. Bu sonuçların eğitim öğretim dışında iletişim, sosyal ve sağlık sorunları olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca mülteci çocukların önünde duran en önemli sorunun dil sorunu olduğu vurgulanmıştır.

Kardeş vd. (2018) çalışmasında Suriyeli öğrencilerin eğitim öğretimde karşılaştıkları en büyük sorunun dili yeterince bilmiyor oldukları bulgusuna ulaşmıştır. Türk öğrenciler için uygulanan müfredatın Suriyeli öğrencilerin için kapsayıcı ve ihtiyaca cevap verici nitelikte olmadığını ve bununla beraber öğrenme eksikliklerinin arttığı bulgusuna değinilmiştir.

Başar vd. (2018) çalışmasında mülteci öğrencilere veli desteğinin kısıtlı oluşunun altında yatan nedenleri; ailelerin çocuklarının eğitim öğretime destek olacak düzeyde dil bilmiyor olmaları, okulda gördükleri derslerdeki kavramların karşılığını yeterince bilmiyor olmaları ve okul aile işbirliği konularında yetersiz davranmaları olarak tespit etmişlerdir.

Uzun vd. (2019) çalışmasında Suriyeli sığınmacı çocukların diğer öğrenciler ve aileleri tarafından da dışlandığı tespit edilmiştir. Ayrıca çocukların öz bakım becerilerinin de desteklenmeyişinin sığınmacı çocuklar için dezavantaj oluşturduğu da gözlemlenmiştir. Suriyeli çocukların yaşadıkları birçok olumsuz durumun, psikolojik ve sosyolojik destek gereksinimlerini arttırdığı bulgular arasındadır.

Moralı (2018) çalışmasında Suriyeli öğrencilerin okul ve aile işbirliğinden kaynaklı sorunların varlığı bulgularına rastlanmıştır. Ailelerin çocukların ödev, etkinlik ya da çalışmalarına destek olamadıkları bulgusuna ulaşılmıştır. Ayrıca ailelerin bulundukları koşulların çocuklarına evde uygun çalışma ortamı sağlamada yetersiz olduğu bulgusu yer almaktadır. Ailelerin gerek dil gerek ekonomik sorunlarından dolayı okul ile yakın temas halinde olmadıkları tespit edilmiştir

Yukarıdaki çalışmalar incelendiğinde yaptığımız çalışmadan elde edilen bulguların ve sonuçların örtüştüğü görülmektedir. Suriyeli öğrencilerin Türk eğitim sistemine entegrasyonu kısmen eksikler içerse de bu durumun şartlara uygun olarak iyileştirildiği görülmektedir. Fakat Suriyeli ailelerinin içinde bulundukları zor ekonomik koşullar nedeniyle çocuklarına eğitim-öğretim ortamında çok fazla destek olamadıkları görülmektedir. Bazı aileler çocuklarına destek olmak isteseler bile akademik olarak yeterli olmadıklarından çocukların okuldaki dersleri konusunda destek olamadıkları görülmüştür.

5.1.4. Öğretmenlerin Ve Öğrencilerin Hazırlık Süreçlerine İlişkin Sonuçlar

Bulut vd. (2018) çalışmasında mülteci öğrencilerin Türkiye’de kaliteli eğitim almaları için milli eğitim bakanlığının birçok çalışmasının olduğu bunların başında öğretmenlere hizmeti içi eğitim vermek ve mülteci öğrencilere Türkçe öğretmek olduğu sonuçları yer almak olduğu tespit edilmiştir. Mülteci öğrencilerin öğrenme öğretme süreçlerindeki en büyük sorunun dil sorunu olduğuna değinilmiştir. Dil problemi yaşayan öğrencilerin öğrenme ve öğrenmeye bağlı olarak yaşadıkları sorunlara öğretmenlerin yoğun çabalar göstermelerine rağmen yetersiz kaldıkları tespit edilmiştir. Bu temel sorunların sonucu olarak hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin bir hazırlık eğitimi almaları gerektiği tespit edilmiştir. . Bu çalışmadan elde edilen verilerle ulaşılan sonuçlar çalışmamızın bulgu, gözlem ve sonuçlarıyla örtüşmektedir.

Cırt Karaağaç vd. (2019) çalışmasında Suriyeli öğrencilerin sınıf ortamına uyum, kişisel bakım ve derse karşı sorumluluk gibi davranışlarının iyi düzeyde olduğunu ve öğrencilerin sınıfa uyum konusunda çaba gösterdikleri bulgusuna ulaşmıştır. Bu çalışmadan elde edilen bulgu ve sonuçlar yaptığımız çalışmanın sonuçlarıyla örtüşmemektedir.

Erdem (2017) çalışmasında Suriyeli öğrencilerin ve bu öğrencilerin dersine giren öğretmenlerin eğitim öğretimde uyum sorunları yaşadıkları bulgusuna ulaşılmıştır. Suriyeli öğrencilerin öğretiminde kullanılan stratejilerin gözden geçirilmesi, öğrencilere göre stratejilerin düzenlenmesi ve materyal kullanımına yönelik tercihlerin gözden geçirilmesinin gerekliliğine dair bulgular tespit edilmiştir. Öğretmenler açısından öğrencilerin yaşadıkları sorunların dil problemi ile ilişkili olduğu ve öğrencilerde dil olgusu çözülerek bazı problemlerin engellenebileceği tespit edilmiştir.

Göktuna vd. (2017) çalışmasında Suriyeli öğrencilere eğitim ve öğretim açısından verilen desteğin yetersiz olduğu bulgusu yer almaktadır. Ayrıca öğrencilerin akranlarınınca dışlandığı da tespit edilmiştir. Suriyeli öğrencilerin birçok alanda eğitilmesinin gerekliliği bulgular arasındadır.

Anis (2019) çalışmasında Suriyeli öğrencilerin eğitimde karşılaştıkları en önemli sorunun dil olduğunu belirtmiştir. Ayrıca kültürel farklılıkların öğrencilerin uyum sorunu yaşamalarına neden olduğunu bulgulamıştır. Suriyeli öğrencilerin akademik başarılarını olumsuz yönde etkileyen bir başka önemli sorunun da iletişim sorunu olduğunu belirtmiştir. Sınıf mevcutlarının kalabalık oluşunun öğrenme ve öğrencilerle nitelikli iletişim kurma konularında engeller yarattığını ifade etmiştir. Öğretmenlerin Suriyeli öğrenciler için ek materyaller ile daha fazla çaba gösterdiği bulgusuna ulaşmıştır. Suriyeli öğrencilerin ailelerinin de eğitim öğretim sürecine destek olacak katkılarının önemli olabileceği bulgularına ulaşmıştır.

Yukarıdaki çalışmaların çoğunda yaptığımız çalışmanın bulgularına da benzer olarak Suriyeli öğrencilerin eğitim-öğretime başlamadan önce veya eğitim süreci içerisinde mutlaka bir hazırlık ve uyum eğitimi almaları gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

5.2. Öneriler

- i. Yabancı öğrenciler Türk okullarında eğitim-öğretime başlamadan önce bir hazırlık eğitimi alabilirler. Hazırlık eğitiminin büyük bir bölümünde dil ve iletişim eğitimine yer verilmelidir.
- ii. Yabancı öğrencilerin savaş ortamından kaçıp geldikleri düşünüldüğünde henüz küçük yaşlarda oldukları da göz önüne alınırsa yaşadıkları sorunların sadece eğitim öğretim ile ilgili olmayabileceği için geniş kapsamlı rehberlik ve psikolojik danışma hizmeti almaları ve takip edilmeleri sağlanabilir.
- iii. Yabancı uyruklu öğrencilere Matematik ve Geometri dersi gibi soyut içerikli ve muhakeme gerektiren derslerin öğretiminde bir ön hazırlık eğitimi verilmesi ya da hazırbulunuşluk düzeylerinin tespit edilip öğretimin buna göre şekillendirilmesi sağlanabilir.
- iv. Geometri öğretiminde materyal kullanımı arttırılarak dersin somut hale getirilmesi ve Türkçe karşılığı bilinmeyen kavramların öğretilmesinin kolaylaştırılması sağlanabilir.
- v. Yabancı öğrencilerin okula kabulü ve bulundukları sınıf seviyesine karar verilmesi gibi hususları içeren mevzuatlar gözden geçirilip iyileştirilebilir.
- vi. Yabancı öğrencilerin okul aile işbirliği kapsamında aileleri ile iletişim kurulması ve ailelerine de okulla ilgili rehberlik hizmeti verilmesi sağlanabilir.

KAYNAKÇA

- Akçalı, H. (2019). Balıkesir’de ilk ve ortaokula devam eden mülteci ve sığınmacı çocukların eğitim problemleri (Master's thesis, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Altıntaş, M. E. (2018). DKAB öğretmenlerine göre Suriyeli çocukların devlet okullarında karşılaştıkları sorunlar (nitel bir araştırma). Marife Dini Araştırmalar Dergisi, 18(2), 469-499.
- Altun, M. (1998). Geometri Öğretimi.
- Ayhan, G. G. (2006). İlköğretim II. kademedeki matematik öğretmenlerinin matematik öğretimiyle ilgili karşılaştıkları sorunlar (Master's thesis).
- Baki, A. (2014). Kuramdan uygulamaya matematik eğitimi : matematik felsefesi, matematik tarihi, özel öğretim yöntemleri, ölçme ve değerlendirme. İstanbul: Harf Yayınlar.
- Başar, M., Durdağı, A. K. A. N., & Çiftçi, M. (2018). Mülteci öğrencilerin bulunduğu sınıflarda öğrenme sürecinde karşılaşılan sorunlar. Kastamonu Eğitim Dergisi, 26(5), 1571-1578.
- Başkale, H. (2016). Nitel araştırmalarda geçerlik, güvenirlik ve örneklem büyüklüğünün belirlenmesi.
- Berkant, H. G., & Çadırılı, G. (2019). Ortaokul öğrencilerinin geometri öz-yeterlik inançlarının ve geometrik düşünme becerilerinin incelenmesi. Turkish Journal of Educational Studies, 6(3), 29-52
- Ekici, S., & Tuncel, G. (2015). Göç ve insan. Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi, 5(1), 9-22.
- Er, G. (2019). Ortaokul Öğrencilerinin Van Hiele Geometri Düşünme Düzeylerinin ve Geometriye Yönelik Tutumlarının İncelenmesi (Doctoral dissertation, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü (İlköğretim)).

- Erdem, C. (2017). Sınıfında Mülteci Öğrenci Bulunan Sınıf Öğretmenlerinin Yaşadıkları Öğretimsel Sorunlar Ve Çözüme Dair Önerileri. *Medeniyet Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 26-42.
- Erdil, B. (2019). Göç ve Mülteci Hareketlerinin Türkiye'nin Göç Politikalarına Etkileri. *Bilge Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(2), 71-86.
- Güler, H. K. (2016). Etkili bir geometri dersinin özelliklerinin belirlenmesi, geliştirilmesi ve değerlendirilmesi.
- Kamil, A. R. I., Çavuş, H., & Sağlık, N. (2010). İlköğretim 6. sınıflarda geometrik kavramların öğretiminde etkinlik temelli öğrenimin öğrenci başarısına etkisi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(27), 99-112
- Karaağaç, F. C., & Güvenç, H. (2019). Resmi ilkokullara devam eden Suriyeli mülteci öğrencilerin eğitim sorunları. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 11(18), 530-568.
- Kardeş, S., & Akman, B. (2018). Suriyeli sığınmacıların eğitimine yönelik öğretmen görüşleri. *Elementary Education Online*, 17(3).
- Paksu, A. D. (2013). Sınıf öğretmeni adaylarının geometri hazırbulunuşlukları, düşünme düzeyleri, geometriye karşı özyeterlilikleri ve tutumları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(33), 203-218.
- Paksu, A. D. (2016). Van Hiele geometrik düşünme düzeyleri. E. Bingölbalı, S. Arslan, İ. Ö. Zembat (Ed.).
- Sağlam, H. İ., & KANBUR, N. İ. (2017). Sınıf öğretmenlerinin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Sakarya University Journal of Education*, 7(2), 310-323.
- Sarı, D. (2012). Somut modellerle destekli dönüşümler geometrisi öğretiminin sekizinci sınıf öğrencilerinin geometriye yönelik tutumuna ve uzamsal düşüncelerine etkisinin araştırılması (Doctoral dissertation, DEÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü).

- Tanrikulu, F. (2017). Türkiye’de yaşayan Suriyeli çocukların eğitim sorunu ve çözüm önerileri. *Liberal Düşünce Dergisi*, (86), 127-144.
- Tiryaki, E. N., & Oğraş, İ. Türkçe Dersinin Suriyeli Öğrencilere Öğretim Sürecine İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 9(4), 1581-1601
- Uzun, Z. B. (2019). Ortaokul öğrencilerinin geometrik düşünme düzeyleri, uzamsal yetenekleri ve geometriye yönelik tutumları (Master's thesis, Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü).
- Zeybek, A. (2019). Ortaokul öğrencilerinin geometrik düşünme düzeyleri ve geometri öğrenme alanına ilişkin öğretmen görüşleri (Master's thesis, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü).
- Bakanlığı, T. İ. (2021, February 3). T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü. <https://www.goc.gov.tr/>
- (2021, February 3). <https://www.tdk.gov.tr/>

EKLER

EK 1. ÖĞRENCİNİN AKADEMİK ÖZGEÇMİŞİ

Kişisel Bilgiler			
Adı ve Soyadı	ERKAN HİŞMİOĞULLARI		
E-postası/Web Sayfası			
Bildiği Yabancı Diller	İngilizce		
Uzmanlık Alanı			
Öğrenim Bilgileri			
	Üniversite	Bölüm	Yıl
Lisans	Kastamonu Üniversitesi	İlköğretim Matematik Öğretmenliği	2019
Tez Başlığı	Suriyeli Ortaokul Öğrencilerinin Geometri Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlar: Hatay İli Örneği		
Tez Danışmanı	Prof. Dr. Süha Yılmaz		
Akademik Eserler			
Alanıyla İlgili Bilimsel Kuruluşlara Üyelikler			
Alanıyla İlgili Aldığı Ödüller			

EK 2. Uygulama İzinleri

T.C.
HATAY VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 32889839-605.01-E.17679909

04.12.2020

Konu : Erkan HİŞMİOĞULLARI'nın
Araştırma İzin Onayı

VALİLİK MAKAMINA

Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Ana Bilim Dalı yüksek lisans programı öğrencisi Erkan HİŞMİOĞULLARI, "Suriyeli Ortaokul Öğrencilerinin Geometri Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlar: Hatay İli Örneği" adlı araştırmayı uygulamak istemektedir.

Söz konusu çalışmanın "Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 21.01.2020 tarihli ve 81576613-10.06.02-E.1563890 ve 2020/2 nolu Araştırma Uygulama İzinleri Genelgesine" uygun olduğundan, ilgilinin yüz yüze eğitim öğretime ara verilmesi göz önüne alınarak Müdürlüğümüzün izni ile denetimi ilçe milli eğitim müdürlükleri ve okul/kurum idaresinde olmak üzere, kurum faaliyetlerini aksatmadan, gönüllülük esasına göre, elde edilen verilerin kamuoyu ile paylaşılmadan önce Müdürlüğümüzün ilgili birimine iletilmesi ve onaylı bir örneği Müdürlüğümüzde muhafaza edilen ve uygulama sırasında da mühürlü ve imzalı örnekten çoğaltılan veri toplama araçlarının kullanılması koşuluyla; İlimiz Antakya ilçesine bağlı resmi ve özel ilkokulların ve ortaokulların öğretmenlerine yönelik anket ve görüşme çalışması yapmasını, olurlarınıza arz ederim.

Ayşegül AYDIN
İl Millî Eğitim Şube Müdürü

OLUR
04.12.2020

Kemal KARAHAN
Vali a.
İl Millî Eğitim Müdürü

EK 3. Görüşme Formu

Bölüm 1/6

Suriyeli Ortaokul Öğrencilerine Geometri Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlara Yönelik Öğretmen Görüşme Formu

Değerli Öğretmenim,
Suriyeli öğrencilere geometri öğretirken öğretmenlerin karşılaştıkları sorunları tespit edebilmek için gerçekleştirdiğim yüksek lisans çalışması kapsamında siz değerli öğretmenlerin görüşlerine ihtiyaç duymaktayım. Verdiğiniz cevaplar ve ayırdığınız zaman için teşekkür ederim. Araştırmada verilerle kimliğinizi belli edecek hiçbir bilgi sunulmayacaktır.

Erkan Hişmioğulları,
Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi

ERKAN FORM SON

Sorular

Yanıtlar

32

1. bölümden sonraki kısım

Sonraki bölüme geç

Bölüm 2/6

KİŞİSEL BİLGİLER

Açıklama (isteğe bağlı)

Cinsiyetiniz *

☐ KADIN
 ☐ ERKEK

Mezun olduğunuz *

Kısa yanıt metni

Mezun olduğunuz fakülte

Kısa yanıt metni

  Gereklİ ☒

Mezun olduğunuz *

Kısa yanıt metni

Meslekteki *

☐ 0-5

☐ 6-10

☐ 11-15

☐ 16-20

☐ 21-25

Dersine girdiğiniz sınıf *

☐ 5

☐ 6

☐ 7

☐ 8

Sınıflarınızın ortalama *

☐ 10-20 arası

☐ 21-30 arası

☐ 31-40 arası

Yabancı uyruklu öğrencilere öğretmenlik yapmakla ilgili bir eğitim veya seminer aldınız *

☐ EVET

☐ HAYIR

Türkçe dışında herhangi bir dil biliyor musunuz? (ör. Arapça veya *

☐ HAYIR

☐ EVET

Matematik ve Geometri öğretirken Arapçadan veya İngilizceden yararlanıyor *

☐ EVET

☐ HAYIR

2. bölümden sonraki kısım Sonraki bölüme geç

Bölüm 3/6

DERS

Açıklama (isteğe bağlı)

Suriyeli öğrencilere geometri öğretirken ne tür sorunlar *

Uzun yanıt metni

Suriyeli öğrencilerinizin matematik ve geometri dersi için hazırbulunuşluk düzeylerini nasıl ölçüyorsunuz / anlıyorsunuz? *

Uzun yanıt metni

Öğrencilerinizi derse güdülemek ve onları motive etmek için neler *

Uzun yanıt metni

Geometrinin bir düşünme ve muhakeme sanatı olduğu düşünülürse öğrencilerinize kendilerine yabancı gelen bir konuda düşünmeyi öğretmenin zorlukları nelerdir? *

Uzun yanıt metni

Suriyeli öğrencilerle geometrik şekiller konusunu nasıl işliyorsunuz ? Örneklerle açıkla *

Uzun yanıt metni

Suriyeli öğrencilere geometride temel kavramları nasıl *

Uzun yanıt metni

Suriyeli öğrencilere geometri sorusu üzerinde düşünmeyi öğretirken nasıl bir algoritma kullanıyorsunuz? *

Uzun yanıt metni

Öğrencilerinizin ders süresi boyunca dikkatlerini çekmeyi ve bu durumu sürdürmeyi nasıl sağlıyorsunuz? *

Uzun yanıt metni

Suriyeli öğrencilerinize soru sorduğunuzda ne tip geribildirimler alıyorsunuz?Aldığınız dönütler dersin sürekliliği konusunda yeterli oluyor mu? *

Uzun yanıt metni

Suriyeli öğrencilerinize ödev veriyor musunuz?Ne tip ödevler veriyorsunuz?Öğrenciler verdiğiniz ödevleri yapıyor mu?Ödev yapmadıklarında nasıl bir yol izliyorsunuz? *

Uzun yanıt metni

3. bölümden sonraki kısım Sonraki bölüme geç

Bölüm 4/6

MATERYAL

Açıklama (isteğe bağlı)

Geometri dersinde materyal kullanıyor *

☐ EVET

☐ HAYIR

Geometri dersinde hangi materyalleri *

☐ TEKNOLOJİ

☐ AKILLI TAHTA

☐ PROJEKSİYON CİHAZI

☐ PERGEL-CETVEL

☐ KAĞIT KATLAMA

☐ DİĞER

Kullandığınız materyallerin İngilizce ya da Arapçasını biliyor *

☐ EVET

☐ HAYIR

Suriyeli öğrencilere geometri öğretiminde materyal kullanmak etkili midir? *

Uzun yanıt metni

Sınıfınızda akıllı tahta var *

☐ EVET

☐ HAYIR

Sınıfınızda akıllı tahta var ise akıllı tahtayı geometri öğretiminde nasıl

Uzun yanıt metni

Akıllı tahtadaki görsel ve işitsel içeriklerin geometri öğretiminde faydalı olduğunu düşünüyor musunuz? *

- ☐ EVET
- ☐ HAYIR

Geometri öğretiminde bilgisayar destekli programlar kullanıyor musunuz? Cevabınız evet ise hangi programları kullanıyorsunuz? *

Uzun yanıt metni

4. bölümden sonraki kısım Sonraki bölüme geç

Bölüm 5/6

MEVZUAT VE AİLE İŞBİRLİĞİ

Açıklama (isteğe bağlı)

Türk öğrencilerden farklı olarak Suriyeli öğrencileriniz için ayrı bir matematik-geometri öğretim programı kullanıyor musunuz? *

- ☐ EVET
- ☐ HAYIR

Öğrencileriniz derse devam konusunda özen gösteriyorlar *

- ☐ EVET
- ☐ HAYIR

Öğrencilerinizin aileleri ile nasıl iletişim *

- ☐ TELEFON
- ☐ MESAJ
- ☐ YÜZ YÜZE
- ☐ KURAMIYORUM

Suriyeli öğrencilere not verme ve sınıf geçirme konusunda izlenen yol, diğer öğrenciler için izlenen yoldan farklı mıdır? *

- ☐ EVET
- ☐ HAYIR

5. bölümden sonraki kısım Sonraki bölüme geç

Bölüm 6/6

HAZIRLIK

Açıklama (isteğe bağlı)

Suriyeli öğrencilere ders anlatabilmek için öğretmenlerin dil ve iletişim konusunda bir hazırlık eğitimi alması gerektiğini düşünüyor musunuz? *

☐ EVET

☐ HAYIR

Yukarıdaki sorunuzun cevabı evet ise nedenlerini kısaca açıkla *

Uzun yanıt metni

Suriyeli öğrencilerin ortaokula başlamadan önce bir hazırlık eğitimi alması gerektiğini düşünüyor musunuz? *

☐ EVET

☐ HAYIR

Yukarıdaki sorunuzun cevabı evet ise nedenlerini kısaca açıkla *

Uzun yanıt metni

